

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 15

చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ మార్చి నెల 5-వ తేది స్థాపనారము

No. 282

సంపుటము ౧౫

ప్రథమసంవత్సర ఫాల్గుణమాస శుద్ధ చతుర్దశి.

నందిక ౨౨౨

అమృతంజనము అన్ని నోవ్వులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే శలవశలు!!
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనోవ్వుల మాన్యును, వాయు పోట్ల
కాపును, పార్శ్వపునోవ్వుల బారదోలును,
పోట్ల బోగొట్టును, బెణుకుల భేదించును,
వాపుల రూపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును,
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నోవ్వులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.



అమృతంజనము అన్ని విధములకు
నోవ్వులకు నంజీవివంటిది.
చంచభావ చీటి చూచి కొనిన
బాసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో వహ సీసా 1-8 0-10-0
డబ్బన్ 1-8 రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసివది.
అమృతంజనం డిపో
6, 7 తంబుకెట్టిపేథి, మద్రాసు
849, ఫ్రెరిరోడ్డు, భోధ్య, బొంబాయి.

వీధిసాదలకు సౌకర్యముగా మా బాటకత్తు టిక్కెట్లకొన్ని చాలాకొన్నియున్నాయి.
శ్రీ కృష్ణ వివోద సభ
శ్రీ ఆంధ్రాల్ వివాహము, శ్రీ రామరామజుల వైభవము.
1928-వ సం॥ ఫిబ్రవరి 17-వ తేది మొదలు 1-నెల వరకు
(ప్రతిదినమున ప్రదర్శింపబడును.)
మంగళ, శనివారములందు మాత్రము రాత్రి 9 గంటలకు ప్రదర్శనము ప్రారంభమగును మిగిలిన దినములలో సా
యంకాలము 5 గంటలకు ప్రదర్శనము ప్రారంభమగును.
చెన్న పురి రాయల్ థియేటరులో
టిక్కెట్లవివరములు:—డ్యు 2, 1-8-0, 1, 0-8-0, 0-4-0.
మొదటి మూడు తరగతులలో సీటు 1 కి డ్యు 0-4-0 అధికముగా చెల్లించిన రిజక్యచేయబడును.
4584
సి. కన్నయ్య, ప్రాప్రైటరు

ప్రకటన
శ్రీ ముక్త్యై రాజాగారు కమలాయ్యశ్వదాపదము
లనా త్రయముగా క్రైస్తవ కయ్యచేయించి, అందు
శ్రవణముచేయ దలచెట్టి అర్చనసాయనసాలను నొనర్చి
వారు. ఆయుర్యశ్వదాపదము లన్నియు యచ్చట దొరుకును.
కేలూరు కొరకు వ్రాయుడు. 1204
1928 ఆర్చనసాయనశాల ముక్త్యై కృష్ణ.

నరపటుత్వముకు పూచీ!
అన్ని శోగములు, పక్షవాతం, పిచ్చి మూర్ఛ,
సమస్యకం, బలహీనులకు
ఏజీ, ఏ గున్ ట్రానిక్ లు రూపం.
డాక్టరు యాయివరం అగిన్వేష్టరరావు,
448-2 వాడట్ల (గంటూరు).

ఆయుర్యశ్వదాపద రత్న కరము
చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6
ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారి 2, భన్మపకానిక్ రు. 1.
(2046) డాక్టర్ శ్రీ ముక్త్యై కృష్ణమూర్తి, నెలవారి

గురు బోధితసాలయము 80.18
భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు సమాధానము వ్రాయు
టకు రు 1-0-0 తమ బాకమును తగిన ప్రశ్న వ్రాయు
కాలము తమ అనుష్ఠానము వంతులై, భవిష్యత్తును వ్రాయుదు.
ప్రాధానము ఎన్. ఎస్. శాస్త్రి, గురుబోధిత
సాలయము, గోపాలపురం, తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

నగల కొనదలచినప్పుడు ప్రప్రథమమున మీ పనివిమి? 1

అనాదిగానుండునట్టి నగల దుకాణమును
విచారింపి, సరాసరి అక్కడికి పోవుటయే.
పలుకుముల నెండి పానానుట, బంగారముల విక
రముగా నున్నవి. సీమకండికి, సవం బంగారము పూచీ
నివ్వబడును. అక్కరలేనిది వాడుకు తీసుకొని వేరు
నగలవ్వబడును. నురియు కాతావాకల కనేక సౌకర్య
ములు గలవు. మాలో లావాదేవి చేయించున వారివారికిని తెలియును
తంలి విలాసం
ఉమ్మడియర్

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, తెలిపాడు
గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, నెం 2802

నగలవర్తకులు, 25 చైనాబాగురోడ్డు, మద్రాసు.

1842

శి శు సం రక్షణి.
సామాన్యముగా చిన్న బిడ్డలకు గలుగు వ్యాధులన్నిటిని తప్పక ముగియును. 50 మాత్రల సీసా ఒక రూపాయ. క్యాబులూరు ఉచితము.
రామమోహనమూర్తి, బెజవాడ.

వెనుకటి రోజులను మరల సరణకు తెచ్చుట

గాంధీమహాత్ముడు వ్రాసిన ప్రధానవ్యాసము

ఇటీవల పూనానగరమునందు శ్రీయుత వి. బి. హోలికరుగారికిని, శ్రీయుత శంకరరావు దేవుగారికిని 124 వీ సెక్షను ప్రకారము చెరి రెండేండ్లు కలిసికొని వేయబడినది. రాజపై యాద్యమును ప్రకటించుట (121 సెక్షను) (బిటిఘ) (ప్రభుత్వముపైని ప్రజలకు ద్వేషమును కలిగించుట) (124 వీ సెక్షను) అను నీ రెండువిధములను సేరములను వారిపైని మోపబడినది. స్వరాజ్యపరికరము సంపాదకడగు శ్రీయుత శంకరరావుదేవుగారి వ్యాసమును వ్రాసిరి. ఆ పరికరము హోలికరుగారు ప్రకాశమును ఆ వ్యాసము నకలను సీర్వాదీలు కోర్టులో దాఖలు చేసిరి. దాని నింకను సరసముగా వ్రాయుట కవకాశముకలదు గాని అందు అసత్యములగు విషయములు వ్రాయబడినవి తెలుపుట మాత్రమే యవకాశమున లేదు.

దాదాసాహెబు కరండికరుగారు మున్నగు వ్యాస వాదులు ముద్దాయిల పక్షమున ఉచితముగా వాదించెనుని తెలిపినను ముద్దాయిలు వ్యాసవాదుల సహాయము నపేక్షించి వాదించుట కంగీకరింపలేదు. ఇప్పుడు వ్యాస వాదులసహాయము నందుచు స్వీకరించుచున్నారన్నారు. అటుల స్వీకరించినవారిని దేశీయులు నీచముగా నెంతమాత్రమును చూచుటలేదు అని మిత్రులెంతమంది యెన్నివిధముల బోధించిననుగూడ అసహాద్యులను నీచుద్దాయిలు యెంతమాత్రమును సమ్మతించలేదు. ఇతరులెవరైనను సరే మేము అసహాయోద్యమనిధాంతమున నమ్ముచున్నాము. కావున మాతాత్మిక లాభమునుకోరి యొసంగబడిన సలహాలను మే మంగీకరింపకలము అని వారు నిష్కర్షగా తెలిపిరి. శ్రీయుత శంకరరావు దేవుగారిని యెరవాది చెరసాలలో నేనెరుగుదును. శంకరరావుగారును దస్తావేగారును అపుడా చెరసాలలో కలిసినను నుపవాసదీక్షను బూనిరి. దానిని వారిచే మాన్పించుట శాకపుడు చాల కష్టమైనది. ఈ మిత్రులెరువును తన నియమములు నిపు డెంత పట్టుచున్నో నిలుపుకొనగలిగినందులకు వారిని నేను మహాపూర్వకముగా సభించించుచున్నాను. ఇట్టివారే స్వరాజ్యమును సమూహగ్రాటకు ప్రధానులని నేను గట్టిగా నమ్ముచున్నాను. వీరి పుట్టింపుల పరమపూర్వమునుగూడ సార్వత్రికమునందుచే స్వరాజ్యమును కొంతవేరువకు తేగలిగినవారైరి. ఒక జాతియొక్క అభివృద్ధి కొనసాగుటకు యెవరో కొందరియు సార్వత్రిక మొనరించినంతమాత్రమున నెట్టి ప్రయోజనమును కలుగదుగాన నిట్టిత్యాగ మనవసరమని యెవరను భావింపగూడదు. ఇట్టి పరిత్రమక త్యాగములనునే చివరకు ఘము చేకూరును. ఇట్టి త్యాగములనునే స్వరాజ్యమునకు స్థిరమగు పునాది యేర్పడును. ఇప్పుడున్న ప్రభుత్వపద్ధతిపైని ప్రజలకు అయిష్టమును కలిగించుటకే యీ వ్యాసము వ్రాయబడిన మాట నిశ్చయము. అట్టి అయిష్టమును కలిగించుట జాతీయవాదుల కందరికిని ప్రధానకర్తవ్యమై యున్నది.

కాంగ్రెసులగువారిందరును ఈ ప్రభుత్వపద్ధతికి స్పష్టముగా ద్వేషులనియే నేను నమ్మెదను. వ్యక్తులతో మాకెట్టి విరోధమును లేదుగాని మేము స్వరాజ్యమును జడయ నర్హుల మగుచో సక్రమములను కొంతయంతములునగు సకల సాధనముల నుపయోగించి యిప్పుడున్న ప్రభుత్వపద్ధతిని రూపుమాపక తప్పదు. ఇటీవల వైమును సంఘమునుగూర్చి భారతశాసనసభలో జరిగిన చర్చ అయిష్టమును కలిగించుటకు గుణపాఠముగా నున్నది. ఈ తీర్మానమును అన్ని పక్షములవారును ఆమోదించి కాశ్యోతమును కీర్తిని గడింపగలిగిరి. అయిష్టమును కలిగించునట్టి యీ తీర్మానమున కనుకూలముగా ఓటుగిచ్చుటకు సింధురాష్ట్రమునందీ డిల్లీ నగరమునకు జట్టుకొనినందీయు ప్రయోగము చేయుట వలననే హరిశ్చంద్ర విష్ణుదాసుగారు దేశమాతకు అత్యులలిగూడ నొసంగి మహోన్నతత్యాగము గావించిరి. అయిష్టమును కలిగించుటకు శంకరరావుగారు వ్రాసిన వ్యాసముకంటెను తీవ్రముగా వ్రాయబడిన వ్యాసములను మనము ప్రతిదినమును చూచుచునే యున్నాము. "హిందువులునుగూడ మహమ్మదీయులునుగూడ మన దేశమును దాస్యమునకు పాల్యరచుచున్న యాదౌరతనము వారి సహాయమును తిరస్కరింపలేదు. తమగో బోరాడుట తప్పనిసరియగుచో గౌరవముగను వ్యాసముగను నిష్కలములగును హోరాదులయే మంచిది అని శంకరరావుగారు వ్రాసిరి. నే నా వ్యాసమును చాల సార్లు ఆశ్రయించితిని. ఆభావనే నేనుగూడ నుపయోగింపక పోయినను ఆ యిష్టమునే నుపయోగించుట కెట్టి ఆశ్రయమును నాకు కనబడలేదు. ద్వేషముగల విమర్శగూడ మహాభాంతి

కుష్ఠ రోగులకు వర ప్రసాదము

మీ వ్యాధి యెట్టిదైనను నివర్తి చేయు శక్తికల తామ్రభస్మక, అధ్రక, స్వర్ణ, భస్మములు మొదలైనవి, పెక్కుకాలముగా శ్రమపడి ఆశీకమహాత్ముల అనుగ్రహముబడసి ముప్పును సంపాదించి తయారుచేయబడిన దివ్యోషధి ములు, 26 సంవత్సరముల కాలముగా నమరణముకలదై పెక్కునోళ్లచే గొనియాడబడుచున్నవి.

గ్రంధి, మేహములు, కుష్ఠము.

తామ్రభస్మము:—జ్వరములు, జన్మి, దోషములు, వాయువులు, మేహములు, కుష్ఠములు, కూలలు, గ్రంధి, తిమ్మెరలు, గుల్మములు, దగ్గులు, తుయలు, ఉబ్బసములు, ధువ్రములు, కంఠమాలలు, గ్రహాణి, విషనీచ, ఎక్కిళ్లు, పగుళ్లు, వణములు, తెలుపు, మేహఉడుకు, తిండిమేహము, మూత్రవ్యాధులు మొదలగు వాటిని ఖండించుట ఇందు సందియము లేదు. 100 దినములును కావలసిన తామ్రభస్మము రు 100-0-0 లు, 50 దినములకు కావలసినది రు 50-0-0 లు.

ధాతుపుష్టికి స్వర్ణభస్మము, నరసింహలేహ్యమే

యీ ఔషధము ధాతువును వృద్ధిపఱచుటయందనే ఆసారశక్తికలది. అనుభవజ్ఞులు, వేదశేలు కొనియాడుచున్నాడు. యాభస్మములను మూత్రవ్యాధులు, గుల్మములు, తుయలు, దగ్గులు, అతిక్ష్మమూమిదశ్యాపిడుములు, కళ్ల, కఫము, కుష్ఠ, కూలలు, గ్రంధి, కరిమేహము, మూత్రవ్యాధి, పవిత్రము, తెలుపు, మేహఉడుకు మొదలగు వ్యాధులకు పాఠశాలి రక్తమును వృద్ధిపరచి, శరీరమునకు నూత్నిజన్మమును యిచ్చును. స్వర్ణభస్మము 100 రోజులకు రు 85 లు, 50 రోజులకు రు 20-0-0 లు.

అన్ని దగ్గులకు

తాళకభస్మము:—చాలాకాలముగా యంటున్నది 8 విధములైన ఉబ్బసములు, తుయలు దగ్గులు, కష్టముగా శ్వాసవిడుచుట, కళ్ల, కఫముకట్టుట, పీనసము, మొలగునవి అయినను తాళకముచే వెంటనే నివర్తి అగును. 20 రోజులకు కావలసిన అవుషధము రు 20-0-0 లు.

అతి మూత్రములకు.

అధ్రకసింహారము:—అతిమూత్రమును ఖండించును, దాహమును తగ్గించును, మూత్రముందు చక్కెరను తగ్గించును, శరీరము తెలుపువారియుండుటను నివర్తిచేయును. ఏనుడుచే తీరనివ్యాధులు యీ ఔషధముచే కుదురునని మిత్ర ఆశ్చర్యము కలుగజేయును. యంతవరకును యిట్టి ఔషధమును వెల్లడిచేసినవారలేరు. 40 రోజులకు రు 40 లు. యింకను పెక్కు అవుషధములు మాచేతయారుచేయబడుచున్నవి. ఆంగ్లవైద్యులచే నివారణ కాని రోగములు సైతము మాదివ్య అవుషధములచే కుదురునని గ్యారంటీ చేయగలము. వ్యాధులుకుదురనివి మిగు భయపడనవసరము లేదు. మా ఔషధములు ఎట్టివ్యాధులైనను ఖండితముగా నివర్తిచేసి ఆపరిమితమును సంతోషమును బొందిజేయుచున్నట్లు వేదశేలు యోగ్యతాపత్రములను బడసియున్నవి వలయువారికి మాకేటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

25-8-1908 సంవత్సరమున చెన్నపట్టణములో జరిగిన సిద్ధ ఆయుర్వేద మెడికల్ కాన్ఫరెన్సులో వైద్య ఆసిరియర్ అను విదుడును, బంగారు పతకమును పొందియున్నాము.

వైద్య ఆసిరియర్.

ఆర్. యం. కె. వేలుస్వామి పిళ్ల,

సిద్ధ ఆయుర్వేద మెడికల్ హాల్, పరని, 28, 29, బ్రాడ్యే, మద్రాస్.

మునండి ఉదహరింపబడిన స్లోకమును ఆక్రమముగా నిండింపవచ్చును. పూర్వోత్తరపంధ్యముతోగూడ నా స్లోకమును చదివినచో దాని భావము స్పష్టముగా తెలియగలదు. మాకిప్పుడు రాజా లేడు. వ్యాధికాస్త్రమును పరిత్రావామమును రక్షకముగా ధరించి యిప్పుడు పరిపాలనమును జరుపుచున్నాడు. పరిపాలకులు పెక్కుమంది కలరు. వారు వచ్చుచుపోవుచు నుండురు. పరిపాలనముమాత్రమే నిలచియుండును. ఈ పరిపాలనము కలుషితమును హానికరమును ఆత్మనినాశకము నగుటచే నెట్టి అపదైన నెవడీయక దీనిని రూపుమాపుటయే దేశీయులకు విధియై యున్నది. ఇందులకు శంకరరావుగారు మున్నగువారొనరింపదలచిన త్యాగము వారి అసహాయోద్యమసిద్ధాంతమున కనుగుణముగానే యుండవలెను. నిజమగు శాస్త్రీయ పరిపాలనము శరీరములలో అసహాయవాదులవసరమైనచో తమ ప్రాణములనే అర్పించెదరు గాని పరిపాలకులు ఎంత అనుచితముగా మెలంగినను ఎంత ప్రావీణ్యముగా పనిచేసిననుగూడ శాపరిపాలకుల ప్రాణముల నెంతమాత్రమును హరింపకలరు. అసహాయ వారు లాసరించిన స్వరాజ్యనిర్వచనము వలననే యానిగ్గుంధము వారికి ప్రాప్తింపు చున్నది. అట్టిచో నిగ్గుంధులనట్టి యావ్యక్తుల యిద్దరిని ప్రత్యేకించి క్షీంచుటకు ఇది హింసించుటయగునుగాని క్షీంచుట కాబోదని గూడ నేను తలంచెదను. నాకెట్టి కారణమును కనబడదు. వీరి కారాగృహవాసమున కర్హులగుచో లాలలజపతి రాయగారు మున్నగు భారత శాసనసభసభ్యుల కందరికి కనీసపక్షము ప్రవాస శిక్ష ప్రాన్యపాశ్చేమము వైన విధింపవలసి యుండును. భారతశాసనసభలో సభ్యులెల్లరు విమర్శించినను వారిపైనే కేసుచేయ వీలులేదుగాని యితరులు మాత్రమే ముట్టుల విమర్శింపగూడదని యందుకేని యిట్టి అయిష్టమును బుద్ధిపూర్వకముగా నిరంతరమును కలిగించు చుండుటలో నన్ను విచగిలినవారు మరెవరునుగూడ నుండరు. ఇప్పుడున్న ప్రభుత్వపద్ధతిని రూపుమాపుటకు అందులకవసరమగు నయిష్టమును దేశమునందంతటను అతి విస్తారముగా కలిగించుటకు నేను శాసనవ్యయవములను నిరంతరము వివిధోదాహరణముచే మోపుచుండి మరియెవరి యుపన్యాసములకును గూడరాదు. దౌర్జన్యముపై శాధారణదీ యితరదేశములవారి సాత్తును అపహరించుటయందే నిమగ్నులైయున్న దౌరతనములనండి 22వ మగు ననుగుణ్యత వ్యాధియు: ధైర్యము మున్నగు వాని శాశించుట అసంగతము." (ఎంగు యిండియా 28-2-28.)

శ్రీరంగం దేవస్థానం. నోటీసు

యిందువల్ల సకలమైన జనులకు
తెలియపరచడ మేమనగా

శ్రీరంగక్షేత్రము నుంచి కొన్ని శ్రీ వైష్ణవులున్న యితర మనస్సులును గ్రామాదులుకు యాత్రగా వెళ్లి శ్రీరంగనామనికి శాశ్వత అర్చనలున్న భోగములునున్న కేయిందిపెట్టుతామని ధనవంతులువద్ద వైకము తీసుకొని శ్రీరంగం దేవస్థానములో చేల్పించుకుండా తామే స్వప్రయోజనము చేసుకొని దేవస్థానమునకు నష్టము గలుగచేయుచున్నారు. గనుక ధనవంతులు శ్రీరంగనాథునికి అర్చనలుగాని భోగములుగాని చేయవలసి యుండినయెడల వైకమును సమక్షముగా శ్రీరంగం దేవస్థానం మ-హ-రా-శ్రీ ధర్మకర్తవారికి పంపవలసి నదిగా తెలియపరచడమైనది. 4532

కే. కస్తూరి రంగఅయ్యంగార్

ధర్మకర్త, శ్రీరంగం దేవస్థానం, శ్రీరంగం.

కాశీ మజిలీకథలు

11 వ భాగము మంచి కాశీములపై అచ్చుపడియున్నది. తెల రు 1-12-0. 60 ఫారములు. ఇందు భోజరాజ, కాళిదాస, ప్రహ్లాదాది మహాపురుషులకథలు వ్రాయబడియున్నవి. ప్రహ్లాదుని రాజ్యపాలనాపీ షేషములు మునోహరములు 1, 2, 5 భాగములు ప్రతి 13 రు 1-8-0 చొ॥ 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11 భాగములు ప్రతి 13 రు 1-12 0 అనుబంధము 12 అణాలున్న వెలగలిగియున్నవి 12వ భా॥ అచ్చులో నున్నది. 4557

మధిర సుబ్బన్న దీక్షితకవి-రాజమండ్రి

మద్రాసు శాసనసభ ప్రశ్నోత్తరములు

కోయిలకులట్లవద్ద తుపాకుల గాల్పుట

జి. హరిసర్వోత్తమరావుగారు

(ప్రశ్న:—(ఎ) కోయిలకులట్లవద్ద తుపాకుల గాల్పుట న విషయముగూర్చి మొదటి విచారణ సలిపియుండిన జాయింట్ మేజిస్ట్రేటుగారి ఆంధ్రములమున జరిగిన కేసులనుగూడ విచారణ చేసియుండిరా?

(బి) సేరకులెందు? విచారణ గావించబడిన సాక్షులెందరు? సదరు కేసులను మొదటినుండి తుదివరకు తీర్పుచేయబడు జాయింట్ మేజిస్ట్రేటుగారి కెన్ని దినముల లేక గంటలకాలము పట్టెను?

(సి) అల్లుడులు జరిగినతర్వాత యెంత కాలములో గా యీ కేసులు తీర్పుగావించబడిన?

(డి) ఈ కేసులనుగూడ మందుగుండు అత్యధికముగా వని జాయింట్ మేజిస్ట్రేటుగారి రసియింపబడెదా?

(ఇ) పోలీసువారు స్వసంతృప్తికరము తుపాకీలను గాల్పుచు వారిన మిక్కిలిగా నూనరంపెంజెంటు గారు తమ మొదటి తిరివాల్లలోనే చెప్పియుండుట నిజమేనా?

(ఎఫ్) జాయింట్ మేజిస్ట్రేటుగారి తీర్పునకు విరుద్ధముగా నుండు యనన్వేషణచర్యను కొనియాడుటలో ప్రభుత్వము వారు జిల్లా పోలీసు ను నూనరంపెంజెంటు గారి యొక్క యుక్తి జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారియొక్కయు బహిరంగాభిప్రాయమును అనగా అట్టిసిద్ధిలో నట్టిచర్య దీనికొనబడగూడదు అను విషయము గూర్చి ప్రభుత్వమువారు లోచించిరా?

(జి) ప్రభాకాంతము నెలకొల్పి విషయము నిశ్చయించుటకు ప్రభుత్వములను వెనక?

(హెచ్) నుండు యనన్వేషణ అట్టి బాధ్యతనువహించి తుపాకుల కాల్పుటకు ఆర్డరు చేయుటకు ఆ సమయమున ఆసలములోనే యందునట్లుగా నెన్నడయినను రుజువుచేయబడినా?

(ఐ) తుపాకులు గాల్పుటన కొద్దిదినములలో జరుపబడెనని చెప్పబడిన కోయిలకులట్ల బహిరంగసభలో జరిగినవారెందరు?

వీరిలో సానిటోర్యోగులను గ్రామముననుబడు యెందరుండిరి?

జవాబు:—(ఎ) మొదటివిచారణ నంద్యాల జాయింట్ మేజిస్ట్రేటుచే జరుపబడినది. కేసుల విచారణవిషయముగూర్చి ప్రభుత్వమువారు జెప్పబడిన 14-11-27 వ తేది గవర్న మెంటు ఆర్డరు 1180 నెం|| 2 వ పేగా చూడవలెను.

(బి) సేరకులు 26 నుడు. సాక్షులు 17 నుడు. విచారణ 29-7-27 న ప్రారంభించెను. 30-7-27 న ముగిసెను. నంద్యాల తాలూకా మేజిస్ట్రేటుగారిచే జరుపబడిన విచారణగూర్చి ప్రభుత్వమువారు లోచించిరా?

(సి) అల్లుడులు 5-7-27 న నడిసెను. నంద్యాల జాయింట్ మేజిస్ట్రేటు తనచే విచారణచేయుటన కేసును 30-7-27 న తీర్పుచేసెను.

(డి) ఈ కేసులనుగూడ మందుగుండు అత్యధికముగావని యెందరెను.

(ఇ) అవును. (ఎఫ్) అవును. (జి) క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోడ్డు 1888 సె|| 5 వ చట్టములో 127 సెక్షను, 4 (సి) సెక్షను, చూడవలెను. (హెచ్) నుండు యనన్వేషణ తుపాకుల గాల్పుటకు ఆర్డరువహించి కొందరు సాక్షులనుచ్చిరి. (ఐ) ప్రభుత్వమువారికి తెలియదు.

ఖద్దరు నిధికి గవర్న మెంటు ఉద్యోగస్థుల సహాయము వారిసర్వోత్తమరావుగారి ప్రశ్న:—(ఎ) ఖద్దరు నిధికి గవర్న మెంటు ఉద్యోగస్థులు ప్రవృత్తిచేయుచేయుట ప్రభుత్వమువారిచే ఏ ప్రోత్సాహన విషయముగూర్చి అభిలభిత తర్కానుభవాలు లేక సంఘసభ్యులలో నొకరు, చేసియుండిన విన్నపమును ప్రభుత్వమువారు విచారించిరా? (బి) ఏమనివిన్నపించబడినది. (సి) సదరు విన్నపము విషయమున ప్రభుత్వము వారు లెట్లు నిశ్చయించిరి?

జవాబు:—(ఎ) (బి) (సి) అట్టి సంఘము నుండిగాని అట్టిసభ్యులందఱుండిగాని ప్రభుత్వమువారికి విన్నప మేడియు చేరలేదు.

మద్రాసు కార్పొరేషను యెన్నికలు
బహుళ అసెంబ్లీ సభ్యులు గారు (ప్రశ్న (ఎ) 17-3-27, 18-3-27 తేదీలలో జరిగిన యెన్నికల సందర్భమున కమిషనుగారి యాక్రమచర్యను గూర్చి అభ్యర్థననుండియు వోల్టేజుండియు ఫిర్యాదులు ప్రభుత్వమువారికి చేరిననా?

(బి) చెప్పబడిన యాక్రమములగూర్చి ప్రభుత్వమువారు విచారణచేరిరా? సదరు ఫిర్యాదులపై నేనుయిన ఆర్డరులు వేయబడిననా?

వీటియొక్క నుగుణములను గుఱించి యిదివరకే అందరికిని భాగుగా ఎల్లచోట్లయందును తెలిసియింపన్ ది అట్లు తెలియని వారు ఆలసింపక తక్షణమే

మా లోకామయహార కష్టారిమాత్రులను



Regd Trade Mark తప్పించి, ఒకభాగా వాడిన మీరు మిక్కిలి తృప్తిచెందెదవని మా నిర్భీకాభిప్రాయము. ప్రతిదినము అడుగక ఈ మన నమ్మనము ప్రకంపితమౌత ఇందుకు ప్రతినిదర్శనము.

ఇది శీతలనకమూరి, కుంభమపువ్వు, అపూర్వమైనమీనధులు మొదలగునవి చేర్చి, కాస్తాక్రమంగా తయారు చేయబడినది. కాంటూలముతో గాని, విడిగా గాని ఉపయోగించవచ్చును. తలవిధజ్వరములు, దగ్గులు, శీతలము, అస్తగ్మము, ప్లేగు, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి పిల్లలు వడినెము, ప్రక్కల తొడుపు, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధము, బుసినానక మొదలగునాటికి వ్రామయ్యదనవలె వనిచేయును. స్త్రీలు వనిపిల్లలు ముసలివారు మొదలగువారికి అన్యురపజ్ఞానము. 250-800 మాత్రములు యిది 1 కి భర చ్చు 0-4-0 పొట్టు ఖర్చు 0-4-0 జి. పొట్టుఖర్చు పో 6 చూ ర్చు. 1-8-0, 12 కి ర్చు. 2-18-0, 25 కి ర్చు 5-8-0.

భివగరత్న పాశ్యపు వెంకటాచల వండితులు, పొప్రేటరు.
శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మైసూరు.

శ్రీ లక్ష్మీజ్యాయలరీ కంపెని, బెజవాడ ఆంధ్రుల లక్ష్మీగృహము.

కల్పికాదు. మోసములేదు.
మా ప్రదర్శనశాలలో క్రొత్తకమ్మగజులు, మెడగొలుసులు, రత్నములు, పచ్చలు, కెంపులు పొదిగిననగలు, ఉంగరములు, కాళ్ళగొనులు, బంగారు, వెండిగొలుసులు, మరచెంబులు, పల్లెరములు, కాఫీసెట్లు, ఎల్లప్పుడు సిద్ధముగా నుండును.
నవరసుబంగారునకు. ఛాదీనుండికి, క్రొత్తమాదిరిలకు చక్కని పనితీరు మునకు గ్యారంటీ.
నచ్చనివస్తువులను తిరిగి తీసికొందుము. సంపూర్ణతృప్తినిచ్చుటయే మా యుద్దేశ్యము.

ప్రాప్తెటరు:—ఎర్నేని లక్ష్మీనారాయణచౌదరి.

(సి) ప్రభుత్వమువారు సదరు ఆర్డరులను సభయెందుట తప్పెదరా?

(డి) సదరు యెన్నికల ఆక్రమములగూర్చి విచారణసలు పుటకు ప్రభుత్వమువారు అధికారతర కమిటీయొకటి నియమించెదరా? అట్టియక్రమము లికముందు జరుగకుండుటకు తనచర్య దీనికికానెదరా?

జవాబు:—(ఎ) 17-9-27 న 19 వ డివిజను యెన్నికల సందర్భమున ఒక యభ్యర్థియు కొందరు వోల్టరును కమిషను మీదను పోలీసు అఫీసరుమీదను చేసిన ఫిర్యాదులు చేరినవి.
(బి) (సి) ఈ ఫిర్యాదులపై చర్యదీసికొనుటకు ప్రభుత్వమువారి కధికారములేదు.

(డి) నూచింపబడిన ప్రకారము కమిటీ నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారి తుద్యేషములేదు. ఎన్నికలకాదాల పరిష్కారమునకు నిబంధనలేర్పరచు విషయము అలోచనలోనున్నది.
లాకాలేజి లేటు ప్రిన్సిపాలుగారి యుపన్యాసము
ఎ. వి. కెట్టిగారి ప్రశ్న:—ఎ. ఫిబ్రవరి 10 వ తేదిని లాకాలేజి లేటు ప్రిన్సిపాలు ఆర్డరుడేబినుగారు తమ వీడ్కోలుపు సందర్భమున నిచ్చిన యుపన్యాసమును ప్రభుత్వమువారు గమనించిరా?

బి. డేబినుగారి నూచన ప్రకారము లాకాలేజివందలి వివిధ కాఖులలో తగ్గుపులు చేయు విషయ మా లోచింపబడునా?

(సి) లాకాలేజి తరగతులలో విద్యార్థులసంఖ్య తక్కువ చేయు నూచన యేదయిన చేయబడినదా?

జవాబు:—ఎ. ప్రభుత్వమువారు సదరు ఉపన్యాసము చదివిరి.
(బి) వి. ఎఫ్. తరగతుల కోర్సులు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ నిబంధనల ననుసరించి యేర్పాటుచేయబడినవి. కోర్సులలో వారులు గావించు విషయము సదరు విశ్వవిద్యాలయముయొక్క విచారణీయమౌతము.

(సి) లాకాలేజి వ్యవహార నిబంధనలలో 15 వ నిబంధన ప్రకారము తరగతులలో చేర్చుకోబడు విద్యార్థుల సంఖ్యకు పరిమితి నియమింపబడెను. స్థలముయొక్కయు బోధకులయొక్కయు అవకాశములనుబట్టి సెలెక్షను కమిటీవారిచే విద్యార్థులు చేర్చుకోబడుదురు. సదరు నిబంధన మార్పుటకు ప్రస్తుత మెట్టి నూచనము గావించబడలేదు.

అఖిల భారత ప్రదర్శనమునకు స్పర్లొంకు భూమి అద్దె
బి. రామచంద్రారెడ్డిగారు
ప్రశ్న:—ఎ. అఖిల భారత ప్రదర్శనమునకు స్పర్లొంకు

టాంకు యెంత అద్దెకు, యెన్ని దినములకు యివ్వబడినది?

బి. ప్రభుత్వమువారు తమ స్వంతము ప్రదర్శనమునకు ప్రత్యేకస్థల మేర్పరచు కొనిరా? లేనిచో ప్రభుత్వమువారి చే నుపయోగించబడిన స్థలము చదరపు అడుగులలో నెంత? ఒక్కొక్కచదరపు అడుగునకు నియమించబడిన అద్దె యెంత? మొత్తము ఖర్చుయెంత?

సి. ప్రైవేటు సంఘములకు నియమించబడిన అద్దె చదరపుఅడుగున కెంత?

డి. సాకు యిండియను యెత్తెలికు సంఘమునకు క్రిష్టము నువార ప్రదర్శనములకు ప్రభుత్వమువారు ప్రతి సంవత్సరము చెల్లించుచున్న అద్దె యెంత?

జవాబు:—(ఎ) ఎగ్జూరు ఆర్. ఎస్. నెం|| 449, 461/1 468/2, 465/2 భూములు సుమారు 180 యెకరములు నెలవకట్టుండికి రూ 100 అద్దె చొప్పున 29-2-28 తేదివరకు ఉపయోగించుటకు తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘమునకు ప్రభుత్వమువారు రధికారమిచ్చిరి. ఈ భూమిలో భాగము ప్రదర్శనములకు యెంత అద్దెకు కాంగ్రెసు సంఘ మొసగియుండినో ప్రభుత్వమువారికి తెలియదు.

బి. ప్రభుత్వమువారు రేవులనుసేర్పరచుచున్నారేదు.
ప్రభుత్వమువారు పయోగించిన స్థలవివరములు చెల్లించిన అద్దెవివరములు యీ దిగున వివరింపబడినవి:—

	స్థలము.	అద్దె.
చద అ	రూ	రూ
ప్రతిక్రమలు	5,200	5,200
వ్యవసాయము	5,400	5,400
ఫివరీకు	960	960
సింగోనా	120	120
నెంట్రిలు సర్వేఅఫీసు	120	120
బెనెస్టానింగు డ్రైక్టరు	240	240
పబ్లిక్ హెల్త్	1,200	1,200

ఇదిగాక, పరిక్రమకాఖుకు 4,580 చద|| అ|| స్థలము, వ్యవసాయకాఖుకు 18,000 చద|| అ|| కారీస్థలము ఇవ్వబడినది.

(సి) ప్రభుత్వకాఖునుండి వసూలుచేయబడు అద్దెయే. అనగా, సాధారణకాఖుకు చద|| అ|| ఒక్కొంటికి రూ 1-0-0 జి. ప్రత్యేకకాఖుకు చద|| గజము ఒక్కొంటికి రూ 5 లు.

(డి) ఈ ప్రదర్శనమునకు ఉపయోగించబడు స్థలమునకు అద్దెయిదియు చెల్లించబడుట వాడుకలేదని ప్రభుత్వమువారి తెలియచున్నది.

ఈ ప్రకటనయొక్క కాపీ తూర్పు గోదావరి జిల్లా జాయంటు స్టాకు కంపెనీల అసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రారు వారియొద్ద
1913 నవంబరు VII వ ఆక్టు 92 (2) వ సెక్షను ప్రకారము దాఖలు చేయబడినది.

ది ఈ స్టాక్ ఇండియా మాన్ కంపెనీ, లిమిటెడ్.

[1913 వ నవంబరు (VII వ) ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టు ప్రకారము కూర్చబడినది.]

పూర్తిగా సమకూర్చుటకు అధికారము గల మూలధనము రు 8,00,000 లు.

వాటాకు రు 10 ల చొప్పున 80,000 సాధారణపు వాటాలుగా భాగింపబడినది.

ప్రస్తుతము వాటాదార్లవలన రాబట్టుకొను మూలధనము రు 6,00,000 లు

నడరు (రు 6,00,000) మూలధనమునకు వాటాదార్లు చేర్చుకొనబడుదురు. వాటాదార్లు దిగువవిధమున తమ వాటాలసొమ్ము చెల్లించినట్లెను.

వాటా 1 టికె రు 5 లు మొదటి దరఖాస్తుతో, రు 3 లు వాటాదార్లుగా చేర్చుకొనబడిన తరువాత, రు 2 లు మిగిలెండు నెలలకు.

డైరెక్టర్లు.

1. మ-రా-రా-శ్రీ, రాజా పి. విశ్వసుందరరావు బహద్దరువారు, కేగడుపుపేట యింటిని జమీందారు, కేగడుపుపేట, తూర్పుగోదావరి జిల్లా.
2. " దేశోద్ధారక కే. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, ఆంధ్రప్రదేశ్, ప్రాంతములకు, చెన్నపట్టణము.
3. " బాకురుపండా వెంకటరమణమూర్తిగారు, ప్రాంతములకు, చెన్నపట్టణమునందలి మెస్సర్స్. కొమ్మారెయినకు కంపెనీ ద్వితీయ విభాగము.
4. " నేల వెంకటసోమయాజులు గారు,
ఆగ్రహారముదాక, వెంకట రమణ మొట్ట ప్లీస్, కల్లప (పాసిక్కుటరు, తూర్పుగోదావరి జిల్లా) వెంకట ప్రెసిడెంటు, రాజమహేంద్రవరము.
5. " డబ్ల్యూ. వ. రావు ఎస్కైర్డు (ఉద్యోగరీత్యా),
కలకత్తానందలి మెస్సర్స్. మిట్టల్ బ్రాదర్స్ లైసెన్సీస్ లిమిటెడ్. కంపెనీలో వెంకట అసిస్టెంట్, "పార్కు హౌసు", రాజమహేంద్రవరము.

మేనేజింగు ఏజెంటు

డబ్ల్యూ. వ. రావు, పార్కు హౌసు, రాజమహేంద్రవరము.

అడిటరు

వి. ఎస్. ఎస్. ఆర్. శర్మ, జి. డి. వ., రాజమహేంద్రవరము.

బ్యాంకరులు.

ఇండియన్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా, రాజమహేంద్రవరము.

వక్రీల్లు.

మెస్సర్స్. మెట్టల్ బ్రాదర్స్ లిమిటెడ్ కంపెనీ, లి, ఎస్కైర్డు రోడ్డు, చెన్నపట్టణము.

అగ్రిటేషన్ల పరిశీలనలో నిపు డి గల సమావేశము

వ పి. ఘోషా ఎస్కైర్డు, ఎమ్. ఎస్. సి. ఘ. (అండను) కలకత్తా.

రిజిస్టరుడు ఆఫీసు

"పార్కు హౌసు" గ్రాండు ట్రంకు రోడ్డు, రాజమహేంద్రవరము.

అగ్రిటేషన్ల కొరకు చిరునామా:— "లూసింగరు", రాజమహేంద్రవరము.

వలయువారికి ఈ కంపెనీ తాముకు ప్రాన్సెక్టసును

(Prospectus) దరఖాస్తు ఫారమును

(Application Form) మా రిజిస్టరుడు

ఆఫీసునుండి పంపబడును

నైమనుసభ్యులు

నగరసౌందర్యమును కొనియాడుట

అష్టాభ్యుదయ మండల బాధ్యతపనులు

ప్రస్తుత సభ్యులు నగరము విడిచిపెట్టు పనులయిన ఏకాగ్రత, రైలు స్టాంపులముద్ర ఆస్పాసియేటేషన్, పెన్సిల్ ప్రతినిధి సంవర్ధింపగా నైమనుగారినిది:—ఈ నగర సౌందర్యము ప్రతిసభ్యులకును సంతోషము గలుగజేసినది. మా యెడల జాపబడిన యేక గౌరవము లకు మా యొక్క పనుల బానిసబడిన సహాయులకును మేము తెలియ కృతజ్ఞులము. ప్రతినిధియైన సభ్యులను లోకము బాహ్యములతోను మేము విడిచిపెట్టుచున్నది. మా నగరముయొక్క సౌందర్యమును తొలగింపకుండుటకు మాకవకాశముండెను. నగర మేలియైనదియు సమయమును ఆత్మబలముతో జూచుచుండుము. దీనినికాని రాగనివిడిచి పెట్టలేదు. తంజావూరు, వరుణ, ప్రాంతములలో నాలుగు గియరు దినములు గడిపెదము.

నైకత్వము బహుమతిగారినిది:—“ఇచ్చట కడు సంతోషముగా బాలము గడిపితిమి. ఇతర సలసులలోకంటె ముద్రానుండే మాకెక్కువ సర్వాన మొదలగడిచింది. అనేక సభ్యులు ప్రతినిధులను మేము గలిసికొంటిమి వలె ఆటో బుల్లో నిచ్చుకొనియు పహయమున కాతురతితో జూచుచుండును.”

ఈ సమయమున స్టాంపు ఫారములో నచ్చటనుండియు కరు “ఆప్టును నైమనుగారూ దయచేయుడు” అని నడుచుగా బహుమతిగా “అవును” అనుచు రైలుబండి గదిలో ప్రవేశించిరి.

తంజావూరు చేరుట

శ్రీకృష్ణ

సంప్రార్థనకు హర్తాల్

బహుమతిగా నంతరించుట

తంజావూరు, మార్చి 3:— సర్ బానునైమనుగారు, సహాయ్యులతో చేరుచుండు 8-7 గంటలకు నైమను రైలుపై తంజావూరువచ్చిరి. ఉదయమునుండి పోలీస్ జమానులను నుమా రొకనూరునుండి ప్రజలు రైల్వేస్టాంపుఫారమునందు వేచియుండిరి. కాపసభ్యులను దొరై రాజా, మున్సిపల్ అధ్యక్షులను రాజపువన్నీరు శిల్పముగార్లు స్టేషనుకువచ్చిరి. సభ్యులు రైలుదిగిన తొలగి పోలీసులను వేసిరి.

బాన్సునామగారిని ప్రీతమైతేలి సంవర్ధింపగా వరుణానుబంధు లెనుబెరిగిన పశ్చాత్తాపముతో సంతపము కృతిజ్ఞతను తెల్పిరి. తమ కనుపడినవారినితో మాట్లాడగలిగిమని “మేము” అని బాన్సునామగారిని గౌరవించిరి. సర్వాన ముద్రానుండే మాకెక్కువ సర్వాన మొదలగడిచింది. అనేక సభ్యులు ప్రతినిధులను మేము గలిసికొంటిమి వలె ఆటో బుల్లో నిచ్చుకొనియు పహయమున కాతురతితో జూచుచుండుము.

నైమను వెలువల ముచ్చట

నైమను వెలువల కాంగ్రెసు వాలంటీరుల నల్లజండాలును ధరించి బాడీనుగీతముల పాడుచు “నైమను వెలిపాము” “మా కీగంధు మనపరములేదు” అని వ్రాయబడిన జండాను ధరించి.

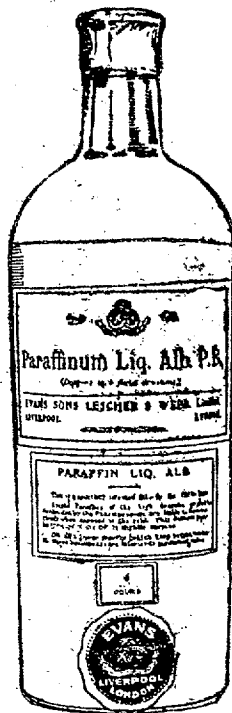
పురములో యిందుమిందు అన్నిదుకాణములు మాసివేసిరి. నైమనుగార్లు కొన్నిదుకాణములు మాత్రము తెలుగుచేసెను. మున్సిపల్ రైల్వేస్టాంపు 500 బండ్లలో, 40 మాత్రము అచ్చటనుండి లిగిన నుండెను. ఎన్నియొకటిను “నైమను వెలిపి పొన్నము” అని అచ్చటనుండెను.

నైమనుగార్లు సభ్యులను విడిచిపెట్టుచున్నపుడు తమ వాగ్దానిని గొప్పసందడి జరిగెను. స్వెలువలైలు రాత్రి 11 గంటలకు ఎక్కడును విడుదలను తెలిసికొని అనేమంది విద్యార్థులు చెట్టును కొడంతాకం నైమనుగార్లు రైల్వేస్టాంపు క్లబ్బును సమీపాది రైలు మైలు గావోవునుండి “సిస్టర్స్, నైమను వెలిపిపాడు. నీ సహాయ మా కనవర” ము “కేకలు” అనేది ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా యుండిరి. విద్యార్థులు కనపై బాధుడు దగా వారు అప్పుడుండి.

క్రైస్తవులు సందర్శించుట

కమిషనరు గల స్వెలువలైలు రైల్వేస్టాంపునైమనుగార్లు సమర్థులైన సందర్శించి పోయెను. వారికి సర్వాన ముచ్చట జరిగెను. తక్కిన క్రైస్తవ గాంధీలను ఆప్టుగాను ఉదయమున పన్నెండు బిల్టాబోర్డు అధ్యక్షుడు రెవ. ఫాదరు మా దక్షి, జగన్మూర్తి నాదాచు మున్నగు వారు సమనుగారిండ్లను రాయగారకు వెలిపి క్రైస్తవుల యిల్లులనుగూర్చి కాసపధ ప్రాతినిధ్యముగూర్చి చెప్పుకొనిరి. పిమ్మట తిరువాతుయినుగం ప్రతినిధులు సభ్యులకు పూల గిడులుజేసిరి.

పాల్లెనూరు యేగ్గాలులు చాలయెక్కువగా వసవి



మలబద్ధకము

ఈ అనారోగ్యము ఇవాన్సు లిక్విడ్ పారఫిన్ను యుపయోగించుటవలన పూర్తిగా తొలగిపోయినది.

కడునిర్మలమైనది

వైద్యశాలములందుగరిచే శ్లాఘింపబడుచున్నది

సీసాయొక్క శిలును చూచి మరికొనుడు.

EVANS' Liquid Paraffin

ఇవాన్సు లెక్చర్ అందువెబ్.

లండన్

లివర్ పూల్.

విక్రయదారులు

ఇ. వి. లెక్చర్, పోస్టుబాక్సు 818 బొంబాయి.

నైమనుగారు జిల్లాబోర్డు జూరుట

తంజావూరు, మార్చి 3:— సర్ బానునైమనుగారు వారి సహాయ్యులను నేడు జిల్లాబోర్డు సభకు మునిసిపల్ కార్పొరేషనులను జూచిరి. కేపు తిలవాడిబోయియున్నాడు. నామం కా ల ము నై మ ను ఆ హ వ్య న సం ఘ మ వా ను అల్పాహారముల విందొపగవరు. కేపురాత్రి మధురకు బోయెదరు. ఇంతవక్కిని సన్మానము యింకెక్కడ జరుగలేదని సయి మనుగారినిరి. కాంగ్రెసు చాలంటియు నల్ల జండాలు కట్టి కొని ఊరేగుచుండిరి. (ఆ. పేర్)

జస్తిసుపార్టీలో శాసనబద్ధుల పతమువారు- గిన్ని సాయంకాలము సయిమను సభ్యులకు అల్పాహార విందొ పగిరి.

నైమనుగారిని సాగనంపుట

మదరాసువిద్యార్థులు పొమ్మని నచ్చజెప్పట

నైమను సభ్యులు మదరాసు విడిచిపెట్టుచున్నపుడు తమ వాగ్దానిని గొప్పసందడి జరిగెను. స్వెలువలైలు రాత్రి 11 గంటలకు ఎక్కడును విడుదలను తెలిసికొని అనేమంది విద్యార్థులు చెట్టును కొడంతాకం నైమనుగార్లు రైల్వేస్టాంపు క్లబ్బును సమీపాది రైలు మైలు గావోవునుండి “సిస్టర్స్, నైమను వెలిపిపాడు. నీ సహాయ మా కనవర” ము “కేకలు” అనేది ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా యుండిరి. విద్యార్థులు కనపై బాధుడు దగా వారు అప్పుడుండి.



బీజ్ బంద్—నీరై బోయ్ బిర్యమును గట్టిపరచుట తోక ప్రవర్ధింపజేసి. స్వెలువలైలు గావోవునుండి “సిస్టర్స్, నైమను వెలిపిపాడు. నీ సహాయ మా కనవర” ము “కేకలు” అనేది ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా యుండిరి. విద్యార్థులు కనపై బాధుడు దగా వారు అప్పుడుండి.

ఆర్య కైవర్లు మం,

సింహా ప్రభువుగారు

వరలోకగతులైరి

కలకత్తా, మార్చి 3:— మూర్తి వాబాదు జిల్లాబోర్డు బర్హంపురమునందు గతరాత్రి 2 1/2 గంటలకు ఆకస్మికముగా గుండె నీరసములగి పరహా ప్రభువుగారు వరలోక గతులైరి.

సింహా ప్రభువుగారు కలకత్తానుండి బర్హంపురమునకు తని ఆదివారమును గడపుటకై వెళ్ళియుండిరి. కలకత్తానుండి వెళ్ళివుండు యదాధిగా ఆరోగ్యముగా నే యుండిరి. వీరము క్క చిన్న కుమారుడు జిల్లామేజిస్ట్రేటును ఆరు నుకరిసింహాగారిని యాచుటకై తని ఆదివారములకు అడికి వెళ్ళి బర్హంపురం నీలింస్థలకుగారు కలకత్తాను పంపియాయుగవాన్ల కలకత్తాని సింహా ప్రభువుగారి స్నేహితులను విషయకరముగా నున్నది.

కలకత్తా హైకోర్టులో వీరమరణవార్త తెలియబడిన తొడనే కార్పొరేషను పాకాలలు గవర్న మెంటు కచ్చరిలు వారిగొంవా ను మూచుబడిన.

వీర ప్రభువుగారు కలకత్తాను గొనిరాబడును. ఇందుకోర్కె ర్ రాజేంద్రముఖర్జీ సర్ వివేకవేదములకగార్లు బరహంపురం పోవుచున్నాడు.

బరహంపురంలో ఈ ప్రభువుగారు జగదగుడుటకై కోర్టు మా బరహంపురమునకు తనివార్త బుగబడినది. సి హా ప్రభువు గారికి 4 నురు కుమారులు కలరు.

సంజీవరావు వెంకటస్వామి నాయుడుగారు సంగీతిపు కచ్చేరి:—నిప్పటి నమమైలుపూర్వము గీతసభ యందు సంజీవ రావుగారు వేలువను, వెంకటస్వామి నాయుడు గారు ఫిడెలును నాయించి ప్రోలల వాన గవరవకులు గాంచిరి. సంజీవరావుగారి మరణవార్త తెలుసుకును వివరింప నక్కరలేదు. వెంకటస్వామి నాయుడుగారు చెన్నపురిలో కచ్చేరి చేయుట కిది మొదటిసారి. ఆయనను తమ పాండితీశ్రద్ధను ఫిడెలువాద్య వైద్యులనుజూపి ఆంధ్రులగౌరవము కాపాడిరి. ఆంధ్రగాయకులను పారివైత్యులను నుభలుట కవ కాళ మిచ్చుచో చెన్ననగరానును సంతోష పెట్టగల రని నిన్నటిదినము వ్యక్తమయ్యెను. నాయుడుగారికి చెన్నపురి తగు ప్రోత్సాహమువగి వారి గానమాధుర్యమును గ్రోలుగాకాయని గోరెము.

జనీతిపులేఖన గూర్చి తెలిసిన రహస్యములు కార్మిక

దక్షిణదేశమునందు హర్తా

ఎచ్చట కేగినను వెడలిపావునుటె

నైమనుకమివనువారు స్థానికసంఘాధ్యక్షుల సన్మానముల కుప్పొంగుట

పత్రికల వార్తలు తప్పదు

తంజావూరు, మార్చి 3:— నేడు దయము 10 గంటకు నంకి సర్ జాన్ నైమనుగారు జిల్లాలో ముఖ్యులందరికీ దర్శనమొసంగిరి. దొరయిరాజుగారు (కానసభ్యులు) ఉదయం 11 గంటలకు సంఘమువారిని దర్శించి కల్లూరు పురపాలకసమితి గూర్చియు యితర విషయములగూర్చియు ముచ్చటించిరి. సాయం కాలము కమిషనువారు తంజావూరు చేరువకున్న పసంతచాపడి యను కల్లూరు జాతులగుల గ్రామమును జూచి తిగి జిల్లా బోర్డు సభకు వచ్చిరి. 5.15 గంటలకు కల్లూరు హోస్టలు క్రియోంగు స్కూలు జూచిరి. సర్ జాన్ నైమనుగారు వారిబృందము మునిసిపలుసభకుగూడ బోయిరి. వారు సభకుండి తిరిగి వచ్చుచుండ అనేకమందిపురజనులు మునిసిపలు భవనమువద్దకు మిగూడి “నైమను వెడలిపావు” అని అరిచిరి. కాంగ్రెసు వాలంటీర్స్ నల్లబాదాంతో సుబ్బాబాబు వీరి అంబుకొరకును మండిరి.

జిల్లాబోర్డుసభ

నైమనుగారు తమవై నిరసనతీర్మానము నాలకించుట తంజావూరు జిల్లాబోర్డు సభకు సాయం కాలము ఎ.టి. పన్నీకల్లూరిగారి అధ్యక్షతక్రింద సభావేళిపయ్యెనా. మామూలు కార్యక్రమము ప్రారంభించుటకల్పాన్వయ మయడ వనంపిల్లెగారు ఎం. ఎల్. సి. నైమనుకమివను తంజావూరు వచ్చినందుకు నిరసనను చెబుచున్న కై సభాకార్యక్రమము నిలుపు జేయవలెనని అడ్డర్న మొట్టు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. కొందరు ప్రతిపూలగు మట్టాకిరి. పిల్లెగారు బదులు చెప్పి చుండగ నైమనుకమివను వారొచ్చిరి. చెల సెను. వారు బదులు మోటారుబండిలోనుండి దిగిచుండగా మట్టు గుమిగూడియున్న జనులు “నైమను వెడలిపావు” నీడలు రాసవని ముతేరు” అని కేకలు వేసిరి. నల్లబాదాను అంతలు గురుకుడిని సభజనుగుండగ నైమను సంఘసభ్యులు వచ్చివచ్చిరి.

మద్రాసునంపిల్లెగారు మాట్లాడుచు “నా దేశ పరిపాలనా విధానమును యూరోపియనులు తయారుజేయు నంప రము లేదు. మేము స్వంతముగా నొక రాజ్యాంగవిధానము తయారుజేసి పార్లమెంటువారి కాసంగడమని భావించుట కొరుచున్నాడు (నైమనుగారు మరొకందరు సభ్యులను వ్యతిరేకించి) ఎట్లు పరిపాలించుకొనవలెనో మకు తెలియదు. క్రైస్తవతమ భారతదేశము తన జన్మభూమిగు స్వరూపాలను గోరుచున్నది.” అని చెప్పి నైమనుకమివను జూహిగ్రామీణతీర్మానము నామోదించవలెనని సభ్యులనుగోరిరి. పిల్లెగారు మాట్లాడుచుండగ ఏ విషయమున మాట్లాడుచున్నారని సర్ జాన్ నైమనుగారు అడ్యక్షుని కోరగా వారు తీర్మానమును చదివి విసిరించిరి. నైమనుగారు చర్చకుంతయు క్రొంగివారి. తీర్మానము ఓటులను పట్టుగ ఓడిపోయెను. అంతలు స్వరాజ్యపక్షము వారు వెడలి పోయిరి.

గ్రామములలోగూడ బహిష్కారమే

తంజావూరు మార్చి 3:— నైమనుకమివనువారు నేడు దయము 9 గం మోటారుపై 7 మైళ్ళదూరములోనున్న కంకి యూరుగ్రామమునకు బోయి బోర్డు ప్రాధమిక పాఠశాలను జూచిరి. కోడుసామెన పోలీసు జమానుకు ఏర్పాటుగా నిలచి యుండిరి. వారితో బాటు గ్రామములగూడ నల్లడిండాలును పొంది “నైమను వెడలిపావు” కేకలు వేయుచు కమిషను సరములేదు. భారతీయులు స్వరూపాలగల్గుట అని ప్రాధమిక పాఠశాలను ధరించుచు నిలచియుండిరి. మోటారులో పోవుచుండ యిట్లుచున్న ప్రజలకు జనుకకు తరుచుచు పోలీసువారు ందిరి. నైమనుగారి మోటారు బుండ్లు యిట్టి అల జూడి ముగ్గు సేటి తు జూడి గ్రామము చేరినది. అప్పుడు సంస్కృతి కళాశాలకుండి యూనియనుబోర్డువారు సన్మానపత్రము చదివెరి. మద్రాసురాష్ట్రమున సాంఘిక ప్రాతినిధ్య ముండవలెననియు, రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్య మొసంగవలెనని కోరిరి. అవిషయముల జాగ్రత్త విధానించునని సర్ జాన్ నైమనుగారు జెప్పిరి.

జిల్లాబోర్డు స్వాధీనమునందున్న సంస్కృతకళాశాలవారు కేరొక స్వాతంత్ర్యము చదివి కమిషను-భ్యులు కాలేజి అంతయుజూచిరి. ప్రతిపూలపక్షమువారింత మాదానిది జేయు మన్నున తాదాసన్మానమునకు సంతసిందిరిచు నైమనుగారు బర్మచోముగారు చెలిపిరి.

కాలేజినుండి బయటికి రాగానే మరల వెడలిపె గుర్తుకే కలు నివచెప్పెను. గ్రామమునుండి కమిషనువారు వెడలిపావు పరకు దుకాణములన్నియు మాయబడిను. వారు మోటారుపై తంజావూరుబోయిరి

మధుర

గ్రామమునందు ముఖ్యధిపతుల నల్లబాదాను ఊరేగింపు ప.తులమధురగారి నాయకత్వమున జరిగెను. సాయం కాలము బహిరంగసభ జరిగెను. యూనియను బోర్డువారు సన్మాన పత్రములను నిరసనము తీర్మానించిరి.

నేడు గంటలకు గ్రామమునందు మోటారుపై. ఎ. వందెయూరుగారి సంగెన నిరసనము జరిగెను. నైమను కమిషను (వారు తరఫు ముమువారు సాయం కాలము విందుజేసిరి (ప్రీ. తె. సు.)

బర్మచోముగారు విద్యార్థులకు బోధ

తంజావూరు, మార్చి 3:— ఉపాధ్యాయుల ప్రేమసంగు స్కూలు. యు బర్మచోము ప్రభువుగారు ప్రాథమిక విద్యా భివృద్ధికికల్పి ఉపన్యసింపిరి. తానుకొన్నెండ్లపాటు విద్యా సమాధ్యక్షునిగనంటిని జెప్పిరి. నిన్న రాత్రి సర్ జాన్ నైమనుగారు యూనియను క్లబునందు చిలిచున్న అశిరి. వేళి సర సింహాచారిగారువారికాతిభేద మొసంగి.

సర్ జాన్ నైమనుగారి బృందము తంజావూరునుండి తిరువాడకి మోటారుపై బోవుకపుడు రోడుపాడున ప్రజలు నిలచి యుండిరి. సన్మానముగోరువారుగూడ కేకలువేయుచుండిరి. తిరువాడి నందు కాంగ్రెసు సంఘమువారు రెండు కోజాలకుండి తిరుగు ప్రచారము జేయుచుండ సంప్రదించుకొని కాంతియుతమును వార్తాపత్రము జరిగెను సంస్కృతకళాశాల జూచిన పిదప కమిషనువారు తంజావూరు బోయిరి. తంజావూరునుండి నేటి రాత్రి మధుర బోయిరి. (ప్రీ. తె. సు.)

మధుర

కాంగ్రెసు సభ్యులు కలకత్తరు ఆహ్వానము నిరాకరించుట

మధుర, మార్చి 3:— సర్ జాన్ నైమనుగారియూరు వచ్చునపుడు వారిని జూడవలెనదని గోరుచు జిల్లాకలకత్తరు గారు సుమారు నలభైవందకి ఆహ్వానములంకిరి తెలియచున్నది. అందు మధుర రామ్మడుజిల్లా ఉద్యోగశీకాక తులసి రాము, బాబ్టి బోస్ఫో మధ్యస్థులు టి. సి. శ్రీనివాస య్యంగారు. పి.టి. రాజును, అబ్బాసాలి సాండ్స్ మున్నగు వారు గలరు.

కాంగ్రెసు తీర్మానము న.నంబి తులసిరాము బాబ్టి బోస్ఫో మధ్యస్థులు నిరాకరించిరి (ప్రీ. తె. సు.)

800 లకు 10 బుడ్లుమాత్రమే నడచుట

మధుర, మార్చి 3:— ర్ జాన్ నైమనుగారు వారి సభ్యులు నేడుదయము తంజావూరునుండి మధురవచ్చిరి. రైలు స్టాటుఫారమువద్ద జిల్లాకలకత్తరు కోబాటుగారు జి. బో. అడ్యక్షులు రాజ్య భోక్తగారు మునిసిపలు అధ్యక్షుడు ఆర్. ఎ.కా. నాయుడుగారు ఆత్మాపాలిగారు హాజరయి యుండిరి. కమిషను భ్యులు దిగనే ప్రారంభం జేసి కరస్పర్సును జరిగిన పిదప కలకత్తరు కచేక్కి బోయి జిల్లా బోర్డు సభకు హాజరయిరి.

నైమను వెలువల

వేలకొత్తి వజు రోడుకున్న పులనిలది మోటారులపొవుచుండ “నైమను వెడలిపావు” నీ సిగ్గు నిగ్గున కేలువేసిరి. ప్రత్యేక సభిషణము వచ్చియుండిన రైలువద్ద కొలత మంగి మాత్రమే వారిని సన్మాన మొసంగిరి. ఊరిలోనుండవలెన 3000 బండ్ల 10 మాత్రమే అచ్చటచ్చట పరపడిన.

హర్తా

కొద్ది దుకాణములకర్పితకైనవన్నియు మాయబడి న. కాఫీస్ బ్యూ, కిడ్లీ దుకాణము లొంగి-టి గూడ తెరచియు

డలేదు. కాంగ్రెసు ప్రచారము జూబ్లిస్టో సఫ్ గారి నాయకత్వ మున ఊరిలోగోయి హర్తా ప్రచారము జేయుచుండిరి.

బర్మచోముగారు సన్మానము బాగున్నదనుట

ఎట్లయినను యూ సన్మానమునకు సంతసిందిరివనియే కమిషనుసభ్యులు చెప్పుచుండురు. తమ కన్నీచోట్ల మనఃస్ఫూర్తిగ స్వాగతమొసంగు స్వాగతము అన్ని సభ్యులవారందు పాల్గొనుచున్నారనియు కొద్దిమందిమాత్రమే సన్మానమునందు పాల్గొనుచున్నారనుట తప్పనియు బర్మచోముగారు తమంత తామే ఒక పత్రికా పత్రికికి చెప్పిరి. “తంజావూరులో మనః స్ఫూర్తి మగు సన్మానము బడసితిమని వారనిరి. తప్పనువార్తల పక్షిటియెట్లు పత్రికలకే హానికర మనిరి. అనేకవిషయముల గూర్చి విభింపంపు ప్రతినిధులతో ముచ్చటించితిమనిరి. ప్రజలు మాడ తననుజూచి సంతసిందిరి. నేడుదయము కమిషను సభ్యులు వధుర జిల్లాబోర్డు సభకు బోయిరి.

మధుర మునిసిపలు కాన్సిలుతరపున నైమను సంఘమువారిని విండు న కా హ్మ నిం చుట కు కొం ద రు సభ్యు లాడేవడచెప్పిరి. (ప్రీ. తె. సు.)

నైమనుకమివనువారి ప్రకటన

తంజావూరులో గొప్పసన్మానము బడసితి మనుట మధుర, మార్చి 3:— ఇండియను స్టామూబర్ కమిషను వారు యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—

స్టామూబర్ కమిషనువారికి తంజావూరుజిల్లాలో జరిగిన సన్మానముగూర్చి కొన్ని పత్రికలలో ప్రకటించబడినా. ప్రజలు సత్కారములనుటచే సంతసిందియుచు ప్రకటించి వాటిని సవరించుట తమవిధి యని స్టామూబర్ కమిషనువారు చలించుచు న్నారు. తంజావూరు చేరగ నే కమిషనువారికి స్వాగత మొసంగిన విభింపతులవారిలో తంజావూరు మునిసిపలు అధ్యక్షుడు, జిల్లాబోర్డు, తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులు, వలకుబడి గల పుర పెద్దలు పదవురు గలరు. జిల్లాబోర్డుసభకు నిలిపివేయుటకు కేసినయత్నము విఫలమయ్యెను. 7 గురు మాత్రమే ఆనకూ మగ నంకిరి. మునిసిపలు సంఘమునందు ప్రతిపూల వాదములేకయే సన్మాన మొసంగబడిన. తంజావూరువెడపల తిరువేడు అను గ్రామమునందు యూనియనుబోర్డువారు ఉత్సాహపూరితమున స్వాగతమొసంగిరి. తంజావూరులో నచ్చటచ్చట కొన్ని దుకాణములు మూసిరేమి కాని పురములో పనిపాటులు జరుగుచునేయుండును. స్థానికసంఘములను జూచుటతో పాటు కమిషనువారు తంజావూరులో కొందరు పెద్దలతో ముచ్చటించిరి. వారిలో బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులు హిందూవులు మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు ప్రాజుప్తెంటులు భూస్వాములు మునిసిపలు జిల్లాబోర్డు సభ్యులు సకీఫ్ కానసభ్యులు లొడ గలరు.

విందునకు మురియుట

నధురకు బోవులోపల కమిషనువారికి కి వ గం గ తోట ల లో పెద్ద విందువర్పాలు చేయబడిన. సుమారు వేయిమంది జిల్లాలో నన్నిరంగులవారు యీ అవకాశమును విడువక నైమను సంఘమువారిని దర్శించి జిల్లాలో విరివిగా యేర్పాటుజేయబడిన సన్మానము నుచ్చదేశకు తెచ్చిరి. ప్రతిపూల పక్షము లే వ దీ యు బు కు ఆ యా స ప డు చు న్న వారి యత్నముల చులకన జేయునట్లేక కమిషనువారికి లేదు. కాని సంఘమువారికి సహానుభూతి ముందుకువచ్చుచున్న అనేక మంది పురజనులను న్యాయము జేయవలెనన్న, నిజమగువిషయముల వెల్లడిజేయవలెను. ప్రతిపూలాందోళన జేయడంచువారు తంజావూరు జిల్లాలోని పురముల గాంచి సంకృతిచెందుచో మే మింకేమియు అనవలసినపని లేదు. (ప్రీ. తె. సు.)

గౌరంగసోదరుల టూరింగువిద్యు కేవలలో సినిమా

కార్యక్రమము:— ఇదివరకు ఆమెలనుండియు చెన్న పురియందు పాఠశాలలో సినిమాప్రదర్శనముల జూపుచున్న గౌరంగ సోదరుల విద్యు కేవలలో సినిమావారు మార్చి 20 లేదా వరకు చెంగల్పట్టు, చెన్న పురి జిల్లాలోనుండు గ్రామములలోని పాఠశాలలలోను, ఇతర ప్రదేశములందును సినిమాప్రదర్శనముల గావించురు. విమ్మల నెయ్యారున కరిగెనరు.

సర్. సి. సి. రాసుస్వామయ్యగారు మద్రాసు ప్రభుత్వలామెంటు వదలిని యానెల 30 వలేదే మద్యాప్నామున విడిచెనని తెలియచున్నది.

సర్ హ్యాన్. పోలండుగారు 90 ఏట చనిపోయిరి.

జేమ్సు కిడ్డుగారు బోర్ పార్లమెంటు సభ్యుడు ఇంటికి బోవుచు మోటారుబండిలో చనిపోయెను.



విభేదతంత్రము

శ్రీమద్భగవద్గీతా

బ్రటిషు రాజ్యాంగ కోవిదులు అవలంబించు చున్న విభేదతంత్రమునే సైమనుగారును అవలంబించుచున్నారని గాంధీ మహాత్ముడు ఈ వారపు "యంగు ఇండియా" పత్రికలో వ్రాయుచున్నాడు. సైమనుగారు కొంతకాలమునకు పిమ్మట రాజప్రతినిధిగ నియమింపబడుదు రను నూహ నిజమగుచో అందుకు తగిన అర్హతలను వీరిపై సంచించుచున్నారని ఎంచుచున్నాడు. హిందూ మహమ్మదీయ భేదములు చాలక నిమ్నజాతులకును ఉన్నతజాతులకును మధ్య భేదములను పెంచుట యవసరమయినది. గాంధీమహాత్ముడు సూచించినటుల బ్రిటిషువాకి నిమ్నజాతులపట్ల అపూర్వాభిమానము హతాత్తుగ నుద్భవించినది. సైమనుగారును ఇట్టివలనకే దిగిరి. వీరిసూక్ష్మబుద్ధిపైపై బూటకములను దాటి సత్యమును గుర్తించుటకు బనికిరాకున్న దని మహాత్ముడు దెలిపినసంగతి యుం దతిశయోక్తి గనుపించదు. చెన్నపురి సైమను కమిషనును పూర్తిగ బహిష్కరించినను తమకు అపూర్వస్వాగత మొనగబడినటులనే కమిషను వారు వెల్లడిజేసిరి. కుంభకోణమునందు సంపూర్ణ హరతాశము జరుగు నని ఎరిగి, ఆహ్వానము జేయు వారెవరును కనుపించనందున కమిషనువారు తంజావూరుకు జనిరి. తంజావూరునందు హరతాశము సంపూర్ణముగ జరిగెను. నల్లజెండాలు ఊరేగింపులు వీరిక్కడకు జనినను ప్రత్యక్షమయ్యెను.

అయినను సైమనుకమిషనువారు తంజావూరు స్వాగతముతో సంతృప్తి జెందిరి. తంజావూరు జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులగు వన్నీరు శిల్పముగారు సైమను ప్రభృతులకు బోర్డుసభకు హాజరగుట కవకాశ మొసగిరి. జిల్లాబోర్డునందు అధికారాభిమానులు విశేషముగనున్నను, దేశభక్తు లగు మరుద్వంపిళ్ల గారు బోర్డుసభను నిలిపివేయవలయు నను తీర్మానమును ప్రతివాదించిరి. వీరు ప్రసంగించుచుండగనే, సైమనుకమిషనువారు లోనికివచ్చిరి. వెలుపలిప్రజలు వరలిపొందని సైమనుగారిని హెచ్చరించుచుండీ, దళితులచరచిహ్నములను చేబూనిరి. విదేశీయులు సంస్కరణ విధానమును తయారు చేయ నక్కరలేదనియు, భారతీయులకే అట్టిహక్కు గలదనియు, భారతీయులకు జన్మస్వాతంత్ర్యమగు స్వపరిపాలనము దక్క వేరొకవర మక్కరలేదనియు, సైమనుకమిషనును ఎల్లరును బహిష్కరింప వలయున యే, మరుద్వంపిళ్లగారు గంభీరముగ నుపన్యసించుచుండ సైమనుగారును వారి సహచరులును నవ్వుచుండిరి. భారతీయులు స్వయంనిర్ణయాధికారమును స్వపరిపాలనమును కోరుట, సైమనుగారికి

నవ్వలాటగ దోచెకాబోలు! ఇట్టివారు హిందూ దేశమునకు ఎట్టిసంస్కరణములను సిఫార్సుజేసెదరో యూహించుట సులభసాధ్యము. పిల్లగతిర్యాన మోడిపోవుటచే, స్వరాజ్యక్షమువారు సభనుండి లేచిపోయి, ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనిరి.

నేటివార్తలప్రకారము, తిరు వాడి యను షట్టణము సంపూర్ణ హరతాశమును శాంతముగ నవలంబించెను. తంజావూరు తిరువాడి షట్టణముల మధ్యగల ఏడుమైళ్ల రోడ్డుకును, ప్రజలు ఇరు ప్రక్కల నిలిచి, సైమనుగారిని తిరిగిపొండుని కోరిరి. మధురలోసంపూర్ణహరతాశము జరిగినటుల వార్తలరుదెంచినవి. ఇదియంతయుఆహ్వానమనియే, సైమను ప్రభృతులుభావించి తదనుగుణమగువార్తలనుఇంగ్లండుకు బంపుచో, వీరి కెట్టి అడ్డుండజాలదు. కాని, నిజమేదియో ఇంగితజ్ఞానముగలవా రెల్లరును గ్రహింపగలరు. హిందూదేశము సైమను కమిషనును ఒక్కొక్కటిగ బహిష్కరించెననియు,వీరివిభేదతంత్రము సాగిరాలేదనియు, నాగరికప్రపంచము గ్రహింపకబోదు. సైమనుకమిషను రాక, బ్రిటిషు వస్తుబహిష్కారప్రచారమును వంగ దేశము సం దధికముగ పురికొల్పుచున్నది. ఇది తగ్గకుండ కొనసాగి, స్వదేశవస్తు నిర్మాణమునకును, నిర్మాణకార్యక్రమ నిర్వహణమునకును తోడ్పడుచో, దేశమున కీ కమిషను బహిష్కరము నుపకారము నలిపినదని గ్రహింపవచ్చును. దేశము కమిషనును బహిష్కరించినవిధము బ్రిటిషుపత్రికల క్లాగహకారణ మగుచున్నది. ఇంతకుపూర్వము హిందూదేశ వ్యవహారములగూర్చి ఒక్క ముక్కనయినను వ్రాయని, బ్రిటిషుపత్రికలు,నేడు అదేపనిగ వ్రాయుచున్నవి.

బహిష్కారవాదు లందరును స్వార్థపరు లనియు, ఉద్యోగస్వీకారమే వీరిప్రధానాశయ మనియు బ్రిటిషు సివిలుసర్విసువారిస్థానమును వీ రాక్రమింపజూచుచున్నారనియు, "న్యూస్పేపర్లుమెను" పత్రిక నిందించుచున్నది. భారతీయు లెంత మొత్తుకొనినను ఇంగ్లండు కమిషనును తొలగింపజాల దనియు, కమిషనువారి రిపోర్టును బ్రిటిషువారు ప్రమాణపత్రముగ భావించెద రనియు, యీపత్రిక శపించుచున్నది. సైమను ప్రకటనమునకు పిమ్మటగూడ బహిష్కారము జరుపుట బ్రిటిషువారికి ఆశ్చర్యముగ నున్నది. సైమనుప్రకటనము మితిమీరిన సాకర్యముల నొసగెనని, వీరితలంపు. మితవాదులు సయితము తృప్తిజెందనందుకు మాంచెట్టరుగర్జియను పత్రిక విచారించుచున్నది. ఇకనయినను వీరు తమ పెంకెతనమును విడనాడుట మేలని యీపత్రిక హితవొనగుచున్నది. బ్రిటిషువారిపత్రికల యభిప్రాయము లెటులున్నను భారతీయుల బహిష్కారము బ్రిటిషువారి మనములను కలవరపెట్టుచున్న దనుటకు సందియములేదు. ఆత్మగౌరవమును కాపాడుకొనుటకై భారతీయు లింతపట్టుదల భావెదరిన వీరు కలనయిన దలచియుండరు. సైమను కమిషనువారు అక్టోబరులో తిరిగివచ్చులోపల హిందూదేశమున విభేదతంత్రము పూర్తిగ కొనసాగింపబడునని తలంపవచ్చును.

బహిష్కారవాదుల నిశ్చయమును నడలించుటకు ప్రయత్నములు జరుగకమానవు. క్రొత్త పీఠికలు బంపుటకురావచ్చును. ఇప్పుడున్న భేదభావ

ములు మరింత విస్తరింప జేయబడును. క్రొత్త రాజకీయపక్షములు మొలవవచ్చును. విద్యాధికులకును జనసామాన్యమునకును మధ్య ఎన్నడును లేనిభేదముల నేదియో విధమున ఉద్భవించజేయవచ్చును. భారతీయులలో ఐకమత్యమును చెడగొట్టి దేశనాయకుల సత్ప్రయత్నములకడ్డు గలిగింపవచ్చును. అందుచే ఇకముందు భారతీయు లెల్లరును కడుబాగరూకులై మెలగవలయును. అంతర్విభేదము లెన్నియున్నను దేశాభివృద్ధి కిది యడ్డువడ కుండునటుల కృషిసలుపవలయును. ప్రజ లేమరియుండుచో బహిష్కారప్రయోజనము నన్నగిల్లును. దేశభక్తి యందు మిగిలిన వ్యవహారము లన్నియు లీనముగావలయును. స్వరాజ్యము తక్కు తక్కుగల వరములతో హిందూదేశము సంతృప్తి జెందదని నిశ్చయమగుచో అయ్యది తప్పక సిద్ధించును. బర్మెన్ హెడ్డుప్రభువుగారు బ్రటిషు ప్రభుత్వ కోశాధికారిగ బోయెదరను వదంతి గలదు. వీరు మరియొక ఉదవి నాక్రమించుట వీరికిని హిందూదేశమునకును గూడ లాభకరమే. అయినను ఉద్యోగులు మారినంత మాత్రమున పాలక వైఖరియం దంతగ మార్పుండునని చెప్ప వీలులేదు. అందుచే పాలకులెవ్వరయినను హిందూదేశము తనధర్మమును నిర్వహించుట యవసరము. ఇతరులపైగాక, తనపై తానాధారపడుట మేలు. మొత్తముమీద భారతదేశమునందు స్వాతంత్ర్యోదయ మయినటుల, చూడగన్నులగలవారి కెల్లరకును గనుపట్టుచునే యున్నది. భారతీయుల జన్మస్వాతంత్ర్యమును కొంతకాల మరికట్టుటకు వీలయినను చిరకాల మరికట్టుటకు వీలుండదు రాజకీయసంస్కర్తలు హిందూమహమ్మదీయసమన్వయ పరిష్కరించుటకు ప్రశంసార్హముగ కృషి సల్పుచున్నారని అబ్జర్వర్షపత్రికకు డిల్లీ విలేఖకుడు వ్రాసినను స్వరాజ్యపక్షమువారు సరియగు స్వరాజ్యవిధానమును తయారుజేయలేకబోయినను వారికది అగౌరవము గాజాలదు. భారతీయులు ముందుగ సంపాదించవలసినది స్వయంనిర్ణయాధికారము. అది లభించినపిమ్మట భేదము లన్నియు నమసి అనుకూల స్వరాజ్యవిధానము తప్పక ఏర్పడును. విభేదతంత్రము పూర్తి గ కొనసాగుచున్న యీసమయము న గూడ దేశ నాయకులు తయారుజేసెడి స్వరాజ్య విధానము సైమనుకమిషనువారు తయారుజేసెడి విధానముకన్న వేయిమడుగులు తృప్తికరముగ నుండుననుటకు సందియములేదు. ఇట్టి ఆక్షేపణలను పాటింపక, హిందూదేశము కృతనిశ్చయురాలగుచో, స్వాతంత్ర్యము అచిరకాలములో సుస్థాపితము గాకమానదు.

శ్రీ|| శ్రీ|| సింహా ప్రభువు గారు

సింహాప్రభువుగారు నిన్నరాత్రి 2½ గంటలకు బర్బంపురమున ఆకస్మికముగ చనిపోయి రని వినుట శంతయు చింతించెదము. సింహా ప్రభువుగారు భారతీయులు పొందదగిన పదవులలో నత్యున్నతపదవుల



ప్రభవ సంవత్సర ఫాల్గుణమాస శుద్ధ చతుర్దశి (౫-౩-౧౯౨౮) సోమవారము

ముకుందమాల *

ప్రత్యహం బే మహాత్ముని పట్టణమున
రంగయ్యతామహిమము సాటంగబడునో
అమృహిశ్వరుల గులశేఖరార్యవరుని
భక్తశేఖరు శిరసా నమస్కరింతు.
ఐరదా! రమామనోహర!
పరమకృపాసాంద్ర! భక్తపరతంత్ర! హరీ!
దురితహరా! యని తావక
చరితము గీర్తింతుల గడణ నల్పుము కృష్ణా!
దేవకీనందన! దేవదేవ! జయము!
వృష్ణివంశప్రదీప! శ్రీకృష్ణ! జయము!
శ్యామలమనోహరాకాశ! జయము జయము!!
కుంభినిభారనాశ! ముకుంద! జయము!
శిరము వంచి నిన్ను జెచ్చెర మ్రొక్కియు
విన్నవించు నొక్క చిన్నిమనవి
ప్రతిభవమున నీకు పాదారవిదనం
స్మరణ మన్మథంబు వజ్రులుగాక!
ద్వంద్వదఃఖనివారణార్థంబు గాదు
ఘోరనరకము దప్పకొంగోరి కాదు
దేవవేద్యలతోడఁ గ్రీడింపఁ గాదు
జన్మజన్మేపి నిన్నుఁ బ్రశాంతమతిని
గొలిచెడియదృష్టమునకె మ్రొక్కుదును కృష్ణ!
ధర్మబురుదన నర్థకామములజిత్రం బాన్ద్రకొడు
ప్రా, కృర్మార్గంబగు నర్థమెట్టివయినకా గాని
మృ పోని మృహా, కర్మాతీత జగత్ప్రకృత! నతు
లం గావించు నశ్రాంతముక, శర్మక జేయుము
జన్మజన్మముల నిచ్చాశక్తి నిక బాడఁగన్.
నాకమ్మే యగుఁగాక నారకమే యెనక దప్ప
కొఁ గాక భూ, లోకమ్మే యగుఁ గాక మన్నిల
య మో లోకేశ్వరా భాస్వరా, శ్రీకల్యాణ
భవత్పదాబ్జముల నే జింతించెద న్నాక! సుశ్లో
కాంకాయము పీడునప్పుడుఁ గృప నాలోకింపవే
దాసునికా.
అసువులఁ బాయవేళను గళాదులు కుత్తుక నడ్డు
కొఁగ నా, ననమెటు తానో నీనుపదపద్యముల
స్మరింపఁగ నిప్పుడే, పసతి నొసంగి చేకొని భ
వత్పదపంకజసంజరమునకా, మనోఁగ ని మ్ము
సత్కరుణ మామక మానసరాజహంసమున్.
మంద మంద హసిత మహితాననాంబుజ
నారదాది మాని నందితగుణ
సుందరాంగుల గొల్తు శుభ్రాంతరంగు న
న్నందనందనుని ననారతంబు.
చరణంబుల కరముల నరాంబుజమువై చక్షు
స్ఫులే మినునై, వరబాహుల కెరటంబులై
మెఱయ దుర్వారం బగాధంబు నో, హరికాసా
రమున న్మునింగి నలిలం బాపూర్తిగా ద్రావి
నం, సరణాతీత మరీచికా ర్చిక నే జాలించి
మే లెంచెదకా.

* మల శేఖరార్యసంస్కృతికృతిక వ్యవస్థాపకరణము.

సరసిజాతు శంఖచక్రధారి మురారి
విమవఁ బోకు మెపుడు వెట్టి మనన!
అరయ బోవ నెందు హరిపాదచింతనా
మృతము నతిశయింతు రుచిరరుచిని.
చిరకాలమ్ము మనంబ వెట్టి వగుచుక జింతింపఁ
గా బోకుమా, నరకావాసభయాతిరేకత జగ
న్నాధుండు విశ్వాత్ముడా, హరియే యేడుగ
డైనఁ దామనలఁ బాపకారతా వైరులే, కరణి
న్ముట్టగలారు? సత్వరమ యక్కంజాతు నేమి
పుమా.
గురులోకార్తిహరుం డశక్తుడగు నొక్కో దా
సులం బ్రోవఁగక?
ద్వంద్వవాతాహతులును భవాభిగతులు
దారదుహితుసుతావన భారసతులు
స్లవరహితవిషయతోయ నిమజ్జతు లగు
కృతుల కలవిష్టుప్రోత మెగురు శరణము!
మనసా! దుస్తరమత్యగాధ మెటు లబ్బదాటు
టోయాభవా, బ్ధి నటంచుక బెన భీతి యేల?
సుజనాభీనుండు కంజాతుడా, తనికొనీసునభక్తి
యొక్కటియె సిద్ధాంతంబు ముమ్మాటికిక, నిను
దాఁటింపఁగ నోపు నమ్ము మనుమానింపగ నీకే
టికే?
తోయం బాశ మనోజమారుతబలోద్ధాతోర్మ
ర్మల్ మోహముల్, జాయావ ద్రము పుత్రమిత్ర
ప్రభృతుల్ చర్చింప దుర్గాహముల్, వేయేలా?
యిలమాకు సంసరణమే వెన్నండ్రమెముంచెనా
దీయక రావె భవత్పదస్థవము? తండ్రీ! దీన
చింతామణీ!
కననొల్లన్ తుణమాత్రమైన నిన్నుమొక్కం బో
నిహీనాత్మునిక, విననొల్లక నినుఁబాడలేనికుహ
నావిద్వాంసు దుర్బోధముక, చననొల్లక నిను
రోయునాస్తి గృహశాసీమ నారాయణా!
మననొల్లక మఱి జన్మజన్మముల యుష్మద్భక్తి
దురుండనై.
మనసా శౌరిఁడలంపు పాడుకొనుమానూనాయ
కుక నాలుకా, అనయం బర్చ లొనర్చుమా
మురహరుక హస్తస్వయంబా చెవుల్, తనివా
న్వినుఁ డీశుగాథలను నేత్రద్వంద్వ మాకేళవుక
గనుఁడా పాదయుగంబవే చారు జగత్కల్యాణ
గేహంబు మా, రొనుమా నాన ముకుంద
పత్తులసి భద్రకమ్రొక్కుమా శీర్షమా.
చావుంబుట్టుక లన్న వ్యాధికిఁ జికిత్సక యాజ్ఞ
వల్కూడి న, ద్భావుల్ మేఘగ భీరనిస్వసము
నకా భాపించి యున్నారు ముక, ఏవంసూక్తి
వినుండు పాడుకొనుఁ డయ్యాశుక సుహృద్వా
సు మీ, రానైకుండు ననంత సమృద్ధుని గృష్ణా
ఖ్యాత్యంత బాక్కుండే, భావించం బరమావధం
బదియెనిర్వాణప్రదంబయ్యెడికా. (న శేషము)

ప్రార్థన

[అలపాటి కామేశ్వరరావు గారు]
(కవికుండలి)

శారదయామినీనమయ నద్విమల ద్యుతిభానమానవి
స్తారహిమాంశుశీతలనిసర్గమనోహర కాముదీనుధా
ధారలు నిండె నెల్లెడ నితాంతప్రసూనసుగంధబంధు
రో దారసమీరణంబు సతతంబును వీరదోడంగె
నాదుహృ ద్భారీరుహంబు హర్షమునఁ బ్రస్ఫుట
[మయ్యెను; దూర్ణ మందునన్
భూరిఘృణారసాన్విత చమూహరణా యమునా
[తరంగిణీ
తీరమునందు భవ్యభవదీయలశస్మరణీ మనోజ్ఞగీ
తారవ మాచరించియును దర్శన మీయవే? సంద
[నందనా!

నీ. మందారమకరందమాధుర్యమును గ్రోలు
భ్రమరసంధోహరానములకంటె
పరిపక్వఫలరసాస్వాదనం బొనరించు
విమలకీరసుభాషణములకంటె
లలితామ్రకిసలయనజములం దినుచుండు
పికనంచయములగీతికలకంటె
ఘనతరాంభోరుహాసనుకూర్మిపటి యా
నారదువీణాస్వనంబుకంటె
గీ. దివ్యమై, మోహనం బాచ, శ్రావ్య మాచు
నలరు నీవేణుగానంబు నాలకింప
వేచి యుంటిని శ్రీకృష్ణ! వేగ రావే?
భక్తజనలోల! లీల గోపాలబాల!
చ. దినమణి జాయ జాయఁ జన భేనుకడంబకముక
రయంబునక, గొనుచు మదీయగేహమునకుం
జనుదెంచెడివాఁక వీవు నింకను నెట నున్నఁడ
వలుకక వహియింపఁగ నేల దేవ! సన్ద్రమమ
భవత్కృపారసమునం దనయంబును నందనం
దనా! —రాధ.

ఆంధ్ర శబ్ద చింతామణి
వ్యాఖ్యానము

కర్త. — పారనంది రామశాస్త్రిలుగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవి యగు నన్నయభట్టార
కుడు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు
వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి
నన్నయ భట్టు మాత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు
ఆంధ్రభారత లక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడి,
అపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయగారి
కము కావనవారి వాదము లన్నియు సప్రమాణముగ
ఖండింపబడినవి. భాషాసేవకు తెల్లరు ముఖ్యముగా చూడ
దగిన విశేషము తెన్నియొ కలవు.

కల 0-12-0.

పోస్టేజీ నేటు.

ఆంధ్రప్రతికాకావ్యాలయము, ముద్రాణము.

గ్రంథములు

నీతిద్వైపత్తి

నాగరాక్షసములతో ధైర్యవైరులు పేసరుపై బక్కగా ముద్రపడినది. ప్రకాశములు బ్రహ్మశ్రీ కనుపై మార్పించియున్నారని, బృందావనము, కీర్వాన, మద్రాసు. వెల 0-8-0

ఇది బహు ప్రాచీనమును, బహు గ్రంథమును నైన నీతిగ్రంథము. (క్రీ. 500 కింకను బూర్వకాలమున ప్రాచీనమైనది) బ్రహ్మశ్రీ గాంచిన సుందరపాండ్యార్యుడు దీనిని రచించెను. ప్రాచీన గ్రంథములు పెక్కింటిలో (పంచతంత్రము, హితోపదేశము, సుభాషితావళి మొ.) నీగ్రంథముననుండి శ్లోకములు దాహ్యము లయినవి. తెలుగు కవీశ్వరులగు మంచెనకవి, శ్రీనాథకవిసార్వభౌముడు, సుమతికారుడు నీగ్రంథమునందలి శ్లోకములఁ దెలియించిరి. శ్రీశంకర భగవత్పాదులు, మమారిలభట్టును, నీమహావిద్వాంసుని గ్రంథాంతరమును శాస్త్రిక మిహాసా భాష్యమునను, తంత్రవాక్యమునను నుదాహరించిరి. (క్రీ. 590లోనున్న జనాశ్రయమహారాజాశ్రయశాస్త్రీరాంధ్రదేశము నేలినవిష్ణుకుండినసంస్కృతము-మాధవమర్క) తన జానాశ్రయాగ్రంథమున నీగ్రంథము నుదాహరించెను. ఈగ్రంథమెల్ల నార్యావృత్తములతోనున్నది. మాదిరికొందు శ్లోకములు:-

శ్లో. నవ హస్తతి నాభ్యమాయతి
సపరా న్యభవతి నాస్యతం వనతి,
నాక్షిప్య కథాం కథయతి
లక్షణ మేత తగ్గలీనస్య.
శ్లో. గస్త్యం రాజగృహం
ప్రవృత్త్యా రాజసమృతాః పురుషాః,
యద్యపి నభవం త్యర్థా
భవ స్త్యనర్థప్రతీకారాః.

బ్రహ్మశ్రీ వేదాంతి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు సంస్కృత భాషలో దీనికి విలువగల యుపోద్ఘాతము వ్రాసిరి. బ్రహ్మశ్రీ మానవల్లి రామకృష్ణకవిగారు కొన్ని శీకములతో దానిని నింగ్లీషులో వ్రాసిరి. అందు కవిని గూర్చి, గ్రంథమునుగూర్చి మంచిపరిశోధనముగలదు. ఈగ్రంథము పాఠశాలలో జరుపు విద్యార్థులకును శాస్త్రగ్రంథముగా నుపయోగింపదగినది.

ఆంధ్రదేశపు ప్రఖ్యాత సంస్కృత కవీశ్వరులు రచించిన గ్రంథములను నాగరాక్షసములతో నికమీయఁ బ్రకటించు మని ప్రకాశకు లిందుఁ దెలిపిరి.

అగస్త్యకవి బాలభారతమును, సరసింహకవి కాదంబరీనాటకమును బ్రకటించునన్నారు.

సంస్కృతసాంస్కృతికభిమానులగు ప్రముఖులెల్లరు పిరికిఁ దోడ్పడదగుదురు. తెలుగు దేశమునఁగూడ నిక నీ కావ్యముల వర్ణింపఁగాక.

జంతుశాస్త్రము

గ్రంథకర్త బుట్టా సత్యనారాయణగారు, సహ యోధాధ్యాయులు, గవర్నమెంటు ప్రెయినింగుస్కూలు, ఏలూరు. ప్రకాశకులు: రామాంధుకో, ఏలూరు. క్రాసు నైజా 3౦౮ పుటలు; వెల రు. ౧-౪-౦.

దీనినిగూర్చి గ్రంథకర్తగా రీక్షించిభయమ నుడిచినారు: "బోధనాభ్యసన పాఠశాలలో వాడబడుచుండు జంతుశాస్త్ర పాఠానుక్రమణిక ననుసరించి యీపుస్తకమువ్రాయబడినది;" "ప్రతిపాఠమునకు వివర విశేషము శములు గుర్తింపబడినవి." "అందఱు 'అధికపాఠము' లీయబడినవి;" అచ్చటచ్చట 'బోధకములు, తద్యములు' సమయానుకూలముగ నుదాహరింపబడినవి." ఇదియంతయు నిశ్చయమే.

తెలియొక్క మచ్చుకు పాఠకులకు ఉపయోగపడు కీ కిందిభాగము:

"సత్యులలో సామాన్యముగ నేదాది కొకతూరి యొక లూడిపోయి వానిసానమున క్రొత్తది పుట్టుచుండును. ఈమధ్యలూ ర్పన్నటిలో నొకసారి జరుగదు. మౌనములలో వివాహ ప్రయత్నములకు పూర్వమును ఆడుపక్షులలో ప్రసవానంతరమున నిది జరుగుచుండును. మఱియు నీయొకలన్నియు నొకసారి యూడిపోవు. తల్లియనవో బొత్తుగ నెగురలేక కొంతకాలము శత్రు కంఠబడక మఱుగున దాగియుండఁబడిన పప్పుడు, పాతా

న్యముగ జతలు జతలుగ నూడుట వాడుకయై యున్నది. భూచరము లగు పక్షులలో మాత్ర మొకలన్నియు నొకే సారియూడిపోవును. క్రొత్తయొకలు పచ్చునంతవఱక వి మరుగునఁబడుచు దాగియుండి (పాదరక్షణగావించు కొనుచుండును."

వృక్షశాస్త్రము

గ్రంథకర్త: బుట్టా సత్యనారాయణగారు, సహ యోధాధ్యాయులు, గవర్నమెంటు ప్రెయినింగు స్కూలు, ఏలూరు. ప్రకాశకులు: రామాంధుకో, ఏలూరు. క్రాసు నైజా; 3౯3 పేజీలు. వెల రు. ౧-౦-౦.

వృక్షశాస్త్రవిశ్వచక్రము, వృక్షప్రాధాన్యము, తత్ శాస్త్రపత్ర వాఙ్మేయము మొదలయినవిషయములను వివరించుచుగ్రంథకర్తగారు పీఠికవ్రాసినారు (గ్రంథమున వృక్షముల ఉత్పత్తి కారణభూతములైన విజములు మొదలు కొని వృక్షములయొక్కయోగములవఱకు గలవిషయమును ౧౪ ప్రకరణములయందు వివరించినారు. పాఠశాలలోని చిన్నతరగతులవిద్యార్థులకిది ఉపయోగకరము. పరిశోధనలు, పాఠసంగ్రహములు, ప్రశ్నలు, బొమ్మలు నున్నవి. శైలి-మచ్చునక:

"ఇంగ్లీషులో కలుపుకు రెండేసి ఆములు పుట్టి ఒకదాని కొకటి యెదురు బొడుగుగా కాదతో చేరియుండును. ఇట్టియమరికకు "అభిముఖచేరి" (Opposite) అందురు. కిల్లిగన్నేరు, మద్ది వీరియందు ఆకు లట్లే చేరియుండును. కిల్లిమిలోకూడ ఆకు లట్లే చేరియుండును. అయితే ఒకజత మరొకజత కడ్డముగా నుండును. ఇట్టి యమరికను "జంబుచేరి" (Decussate) అందురు. మరొకొన్నిటిలో నాకు లనేకములు పక్షములవలె కలుపుట్టుపుట్టి విస్తరించియుండును. ఇట్లుండుటను "వర్తరపుయమరిక" (Whorled) అందురు. గన్నేరు, యేదా మలపాల మున్నగువానిలో ఆకు లట్లేయుండును."

భారతనీతిసారము (భాగము ౧)

శ్రీ. ఆ. స్వామినాథాధ్యాయగారు పద్యములకు తాత్పర్యమును, భారతవిశ్రమ సంగ్రహ చరిత్రమును వ్రాసినారు (క్రాసునైజా; ౪౨ పేజీలు వెల. రు. ౦-౩-౦.

ఇందు తెలుగుభారతమునండి పుదుమ. ప్రయత్నము, నీతిసారము, అక్షరప్రసరన, అనుక్తికలక్రిందికి వచ్చుపద్యముల కొన్నిటి నేర్పిగూర్చినారు. వానినిసంగ్రహముగా తాత్పర్యమును వ్రాసినారు.

వరసరామవిజయము (వచనము)

గ్రంథకర్త: శ్రీ. ఇ. శ్రీనివాసవరదాచార్యులు గారు. క్రాసునైజా; ౧౧౩ పేజీలు; వెల రు. ౧-౪-౦.

ప్రాచీన సంస్కృతాంధ్ర వాఙ్మయములం దచ్చటచ్చటన్న వరసరామవిజయకవ్యతంత్రము నంతయు నేర్పి తెచ్చి యిందు పొందించినారు. శైలి సరియగు నున్నది.

వైరెండు పుస్తకములకు ప్రకాశకులు: శ్రీరామ కృష్ణబ్రహ్మ; చెన్నపురి.

అభిమన్యుడు

గ్రంథకర్తలు: వారణాసి శ్రీనివాసరావుగారు యస్. ఎ, యల్. టి., హోతా వేంకటకృష్ణయ్యగారు. క్రాసునైజా; ౪౦ పుటలు, దీనివెల ౨ అణాలు. పెద్దఅచ్చున చదువునపుడు కన్నులకు బాధకలుగకుండ నుండును. కూడి నంతవఱకు వాక్యములుకూడ చిన్నవిగనే ఉన్నవి.

హిందూదేశ చరిత్ర (రెండవపుస్తకము)

క్రాసునైజా; ౨౫౬ పుటలు. పి. టి. శ్రీనివాస య్యంగారు (యం. ఏ., యల్. టి.) గారు విరచించినది. గిడుగు వేంకటసీతాపతి, బి. ఎ., యల్. టి. గారు తెనిగించినది.

ఈపుస్తకము విద్యాభ్యాసకారులు (Department of Public Instruction) రెండవ ఫారమునకు విధించిన ప్రణాళికను (Syllabus) అనుసరించి వ్రాసినది. ఇందులోని చారిత్రక విషయములు చిన్నపిల్లలకు సులభముగా బోధపడునట్లు కథాహాసముగాను, దేశభిమానముకలుగుటకు అనుకూలమైనవ్యవస్థతోను రచించినాము. అని గ్రంథకర్తపీఠిక. తద్వరూకూడ చాలసులభశైలిలో ముచ్చటగానున్నది. అరటిపండ్లోలిది చేతకిచ్చినట్లు విషయము బాలరకు విక్కిలి. సులభముగను, విశేషముగను బోధపడును. ఇట్టిపుస్తకములే బాలరతరగతులకు పఠనీయములుగా నుండువలెను.

మాక్సిలన్ వారి ప్రథమశాస్త్రగ్రంథములు (మూడవపుస్తకము)

గ్రంథకర్తలు: (౧) ప్రకృతిశాస్త్రవిషయములు: కాల్లూరినూర్యనారాయణరావుగారు, బి. ఎ., యల్. టి. (౨) వృక్షశాస్త్రము: డి. వాన్ బహుదరు కె. రంగాచార్యుల వారు; (౩) జంతుశాస్త్రము: ప్రొఫెసర్ ఆర్. గోపాలయ్యగారు. క్రాసునైజా. (౧, ౬౬ పుటలు. (౨) ౫౪ పుటలు. (౩) ౪౮ పుటలు. వెల ౧౦ అణాలు.

ఇది మూడవఫారమునకు నిర్ణయించిన సిలబసు ననుసరించి విరచితమైనది. ఉపాధ్యాయులు బోధించుటకును, బాలురు గ్రహించుటకునుకూడ చాల సుపకరిండు యిది నీపుస్తకము విషయములను వివరించుచున్నది.

హిందూదేశ రాజ్యాంగవర్ణి (సివిక్సు)

(ప్రథమపాఠపుస్తకము). క్రాసునైజా; ౨౧౪ పుటలు. గ్రంథకర్త: కె. సీతారామయ్యగారు, బి. ఏ., యల్. టి. ఇది ఏడవకూర్పు. వెల ౧౨ అణాలు.

ఈపైసాల్లు గ్రంథములకును ప్రకాశకులు: మాక్సిలన్ అండ్ కంపెనీ లిమిటెడ్ గారు, మదరాసు.

భారతదేశ చరిత్రము

గ్రంథకర్త: అక్కపెద్ది రామకోటి శాస్త్రిగారు; ప్రకాశకులు: వేంకటరామ్ అండ్ కంపెనీ; బెజవాడ. క్రాసునైజా ౬౧ పుటలు. వెల ౪ అణాలు.

ఇంగ్లండుదేశ చరిత్రము (మొదటిభాగము)

క్రాసునైజా; ౧౫౧ పుటలు. గ్రంథకర్తలు: యస్. సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు, బి. ఎ., వి. మల్లికార్జునయ్యగారు, బి. ఎ., యల్. టి. వెల రూ. ౧-౧-౦.

నార్మన్ విజయమునకు పూర్వమునుండి పదునైదవ శతాబ్దాంతమువఱకు గలచరిత్ర మిందు గలదు.

వలయువారు: వి. మల్లికార్జునంగారు, సుంకువారి వీధి, ట్రిప్లికేను, మద్రాసు అని వ్రాయవలెను.

రాధారమణ శతకము

కృతికర్త: సబ్బివీను సత్యకేతవరావుగారు, కవి తాసమితి, విశాఖపట్టణము. వెల ౨ అ. ఇందు ౧౧౫ కందపద్యము లున్నవి. శైలి సులభముగ నున్నది.

క్రొత్తస్వరాజ్యం పాటలు

క్రాసునైజా ౨౧ పుటలు. గ్రంథకర్త: గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారు. ఇది కారదాగ్రంథముల ౮వ కుసు మము. భారతీయద్రణాలయము, బరంపురం, గంజాము నందు ముద్రితము. వెల ౬ అణాలు

ఈగ్రంథసంపాదకుల యభిప్రాయమున ఇప్పటి స్వరాజ్యోత్సాహంబునకు రాజభక్తి ప్రాణము; అంగ్లేయు విద్య అన్నము; రాయల్ కమిషనుకు స్వాగతమిచ్చుట రహదారీతోవ. 'ఇంతగడవిడలోనూ ఏమరుకుండా బిగ్గ పట్టుకొని నిబ్బరంగా కూర్చోనలసిన తరుణాస్త్రం రాట్నము, స్వదేశవస్త్రం అను గాంధీగారి కేక అవశ్యాకర్తనీయ మని అతివివేకు లొప్పుకుంటారో ఒప్పుకోకో కాని, హిందూదేశములో మూర్ఖు లనుకొనబడేవారంతా ఒప్పుకుంటున్నారనడానికి మహాత్మాగాంధీగారికి సర్వత్రా ఒసగబడుచుండు ఈస్వాగతములూ, సంచులే సాక్షులు' అని వీరుపోదాతమున నుడివినారు. ఈవిషయము లకు సంబంధించినవే యీపాటలు. అట్టిమూర్ఖులు వీరు చెప్పినట్లు 'సర్వత్రా' ఉండగా, 'ఇవి ఆంధ్రప్రజల ఆనందములకు పాత్రము లయియే తీరును' అను వీరి నిశ్చితాకాంక్ష యంతవఱకు నెఱవేఱునో తెలియదు.

ఇం దెనిమిదిపాట లున్నవి. వాడినది వాడుక భాష. భాషము లిందుక వికలవిమర్శనము వెలిబుచ్చుచున్నవి. ఇందు సాహిత్యనిర్మాతల నేర్పు అంతగా కనబడదు.

వచనాంధ్రకాదంబరి

అనువాదకులు: కీ. శే. సత్యవోలు సోమసుందర కవిగారు. ఇది శకలానంద గ్రంథమాలికయందు ౩ వ పుష్పము; కాదంబరినిలయం, కాకినాడ. డిమ్మిపైజా; ౧౫౧ పేజీలు; వెల రు. ౧-౦-౦.

అనువాదసారస్వమునకై మచ్చు: మూలము: యదితావ దకథయిత్యో అనిపత్య చరణయో రనాఘ్రాతఃశిరిసి అగ్రహీతాః సహసా ఉచ్చృంఖ లితవీవ తాతేసాంబయా వక్తవ్యం వ్యపక్రమ్యగచ్ఛామి; తతోగతస్యాపి మమ కుతఃసుఖం కింశ్రేయః కుతోవా ఫలావాపి కీదృశీవా హృదయనిర్వృతిః;

అనువాదము: విచారించి చూడగాఁ జెప్పకయే, చరణములందుబడియే యానామూలకరములవలన యా శీర్షికవలనను గ్రహించకయే సామాన్య విశ్వేంద్రులవృత్తి గలవాడై యెంతోయిన బద్ధిగోచరము చేసినను వానిని విడిచి వుద్ధుడున్నాడు; ఇట్లు చేసిన నా బద్ధి నుబంబు గల్గునో? ఏమిచేయవచ్చు? ఇలాంటి దుస్థితిలనుగోచరములను 'కల్పా సంకల్ప' గతికి యుండునా?

పుష్పబల విలాసము

అనువాదము: ధీమతికి సత్వనాటాయనము పు బాబ్బరు బహింబారు; ఇట్లు పాడు, గంపలగూడెంబాడు; కృష్ణాశిల్ప. క్రామపైజు; ౧౧ శీలము; వెల రు. ౧-౪-౦. ఇందు సంస్కృతములమును ఉన్నది.

మూలము: శ్లో॥ కావితో సర్వజనీన విభ్రాంతపరా మధ్యే సమీపజలం లోలాశీ భ్రువసంజ్ఞయా విదగతీ చూత్వాన హాభామణమ్; అక్షో రక్షణ మనసా శేషమగ్రీ వివస్వత వక్షోబధాం నూలం భావుకయాః స్థిరం చునీనరం చేలాంశతేన పృథాత్.

అనువాదము: చి॥ సకలజనీన విభ్రాంత కాంక్షనాన్య నలద్విలాస భూ ప్రకటిరసంజ్ఞ సూతికిని బలంబుచేబంకగమిగూడి యుండఁ గా టుక కనుకొని దీర్ఘమక నుంగనుజ్యంభితహామధ్యతే ప్రకటనచేసరము రస పయ్యెర గవ్యమ భావ మేర్పవక. అనువాదసారస్వతము చెలియుట కీయొక్క యుదాహరణము.

నల్లారిగాలివాన (పద్యఖండ కావ్యము)

గ్రంథకర్త: శ్రీ దీపాల పిచ్చయ్యశాస్త్రిగారు. క్రామపైజు; ౨౪ శీలము; వెల రు. ౧-౨-౦. రెండువలలకు పూర్వము గాలికానదే విద్యుప్త మయిన నల్లారుపురముయొక్క విశాఖస్థితి యిట్లు రస వత్సవ్యకావ్యరూపమును గాంచినది. మార్గస్థి మాసభారతి యందు ప్రకటితమైన యిందులి కొన్ని ప్రవృత్తుల సార స్వమును భారతీయముల చవిచూచియే యున్నారు.

కొసల్యచరిత్ర (నవనము)

గ్రంథకర్త: శ్రీ చెలికాని మార్యాదాపుగారు. శ్రీరామవిలాసగ్రంథము, చిత్రాక్ష, పితాపురం. క్రామ పైజు; ౯౧ శీలము. వెల రు ౧-౬-౦. రామాయణ ఉత్తరరామాయణముల నుపలబ్ధి ములకు కథాభాగములను పురస్కరించుకొని యీగ్రంథ ము రచియింపబడినది. శైలి సులభముగ నున్నది.

అద్వైతామృతసారము

గ్రంథకర్త: శ్రీశృంగార కృష్ణస్వామయ్యగారు. డెమ్మిపైజు; ౧౬౬ శీలము; వెల రు ౧-౪-౦. విలాసము; మే నేజరు, ౭. క్షోరియాజూదిలిమిత్రాక్షరశాల, చిత్రాపురం. అద్వైతమతానుసారముగ బ్రహ్మవిద్యోతత్వము నీగ్రంథము ప్రతిపాదించుచున్నది. సంస్కృతవిద్యము మన గల ప్రాచీనాధునాతనాద్వైతగ్రంథములనూతనమును, స్వానుభవమును పురస్కరించుకొని యీగ్రంథము తేట తెలుగున రచియింపబడినది. ఈగ్రంథమున నుపనిషత్తులనుండియు; శ్రుతులనుండియు; భగవద్గీతాదులనుండియు పరిశీలనముగ ప్రహారములు వైకొనబడినవి. బ్రహ్మ జ్ఞానపులకు నాంధ్రులకి ముంగింపు బుగారము.

శృంగారకాళిదాసకథలు (ప్రథమభాగము)

శ్రీ కే. కృష్ణస్వామిరత్నగారు సంపాదించినది. ప్రకాశకులు: కి యస్. కామ్రోఅంశుకో, తపాలాపెట్టె నెంబరు ౧౧౦, చెన్నపురి. క్రామపైజు; ౧౪౦ శీలము; వెల రు ౧-౦-౦.

భాజనసారాజసభాసంకలనము కావీనాసనసా కవియొక్క సరిత్ర యందు చక్కగ సరసముగ. సరళ శై లిని రచియింపబడినది. ఈకథలు చదువ జనున నింపులా రించుచుండును. రసపీసానుపు లింలి చమత్కారరస మునుగ్రోసి యానందింపదగుదురు. ముద్రయు నట్టిమహనీ

యుని చరిత్రమునుండి యుప్పటివాడు తెలిసికొని తానుచ రింపదగిన విషయములు వేనకేలు గలవు. రసవత్తరము లకు సంస్కృతాంధ్ర పద్యములు సందర్భానుసారముగ నందు శేర్చబడినవి.

ఆకొండివారి వైద్యము

గ్రంథకర్త: శ్రీమదు నాపంతుల పశ్యచారాజుగారు. క్రామపైజు; ౬౨ పుటలు; వెల తెలియదు. విలాసము తెలియదు

కృష్ణా గోపానరీమండలములయందు చిరకాలము నుండి ప్రశస్తిగాంచిన వైద్యశిఖానములకు శాకొండి వారి అద్భుతశక్తిత మిదు పరమాధునిక గూర్చ బడినది. ఏతద్వంద్యయును, కవి సంకీర్తన వ్యవస్థను నను శ్రీఆకొండి రామమూర్తిగారు ప్రస్తుతము పోలనర గ్రామమున నివసించుచు నెల్లవిధముల దమపూర్వుల కిం రయేని దీనిపోషక రోగిజనకల్పకముగ నున్నారట. గ్రంథకర్త వీరికి మేనల్లుడు, శిష్యుడు, అల్లుడు చయ్యెనట; ఉపోద్ఘాతకర్త యను శ్రీపానుగంటి లక్ష్మీ నరసింహరావుగారును(సాక్షిగ్రంథకర్త) నీయాకొండివారి వైద్యప్రశస్తిని కొనియాడినారు. ఆకొండివారి వైద్య విద్యారహస్యముల నీ గ్రంథకర్తగారు ముమ్మందు ప్రకటింపనున్నారు. ప్రకటనరూపము నీగ్రంథము కంటే దానివలన నెక్కుడుప్రయోజనము గలుగగలను.

చాటుపద్యరత్నాకరము (౧)

క్రామపైజు; ౨౩ పుటలు. సంపాదకులు; ప్రకా శకులు: దీపాల పిచ్చయ్యశాస్త్రి గారు, కళానిధి, గ్రంథములు; నల్లూరు. ద్వితీయముద్రణము. వెల రు ౧-౪-౦.

ఇది యాంధ్రగోళమున నిజవలకే ప్రసిద్ధిపడిన గ్రంథము. సంపాదకులు పరసమైన శైలి నింపుగ గథా సందర్భముల చెలియజేయు న శేషవిఖ్యాతకవులచాటు పద్యము లిందు గూర్చినారు.

‘సకలజనసహృదయులు, సరసకర్ణరసాయనము లును నగు ఖండకావ్యములు, (ప్రాచీన) ప్రబంధములు, శాటకములు, నవలలు, గద్యప్రబంధములు, ఆంధ్రకరణ ములు మున్నగు వివిధగ్రంథములను శాలగునూపముల కొకటివంటున ప్రకటించి పాఠకుల కందింపఁదలఁచి యున్న యీకళానిధి గ్రంథముల జయామాముగ మా తృప్తిపాపవివర్య గావించునాక!

ఆంధ్రవీరులు (రెండవభాగము)

క్రామపైజు; ౧౪౪ పుటలు. గ్రంథకర్తలు: శేషాక్షరమణకవులు. ప్రకాశకులు: కంకటరామ్ అండ్ కో, రైజవాడ. వెల ౧౧ అ.

హిందూదేశ రాజ్యాంగచరిత్రము

డెమ్మిపైజు; ౧౧౧ పుటలు. గ్రంథకర్త, ప్రకాశ కులు: కోన వేంకటరాయశర్మగారు. ఏలూరు శ్రీసీతా రామాంజనేయ ముద్రాక్షరశాల యందు ముద్రితము. వెల ౧౨ అ.

విమలానందము (సాంఘికనవల)

క్రామపైజు; ౧౧౨ పుటలు. గ్రంథకర్త: ఆంధ్ర విద్యావాచస్పతీత్యాది విరుదాంకితులు దోమ వంకట స్వామి గుప్తగారు. ప్రకాశకులు: పి. బుచ్చయ్యశెట్టి అండ్ సన్, జనరల్ మర్చంట్సు అండ్ సజంట్సు, బళ్లారి. వెల ౧౨ అ.

బుద్ధపురాణము (ప్రథమఖండము)

క్రామపైజు; ౧౧౦౬ పుటలు. గ్రంథకర్త: నుగ్గ రాల బలరామకృష్ణయ్యగారు. దీనివల రు ౪-౧-౦. ప్ర కాశకులు తివర్చేని లక్ష్మీనారాయణగారు, మేనేజరు, మానవాద్య గ్రంథముండలి, అంగలూరు, కృష్ణాశిల్ప.

ఆంగ్లగ్రంథములు

సౌత్ ఇండియన్ మ్యూజిక్ సీరీస్ ప్రైమర్ (ప్రేజ్ ౧) (South Indian Music Series: Primer-Stage I.) క్రామపైజు; ౩౬ పుటలు. వెల ౪ అ. ఇందు సంగీత ప్రథమపాఠములు సుబోధముగా వివరింపబడినవి. ఎవరైన నలయుపట్టికలును, ఆంగ్ల హిందూస్థానీ సంప్రదాయ వివరములును గలవు. ఇది మంచిపనితి నున్నది.

ది ఫ్లూట్ (ఎ స్టడీ) (The Flute-A Study.)

క్రామపైజు; ౩౫ పుటలు. వెల ౬ అ. మురళి సనాతనచరిత్రమును, వాద్యనియమములను అభ్యాసక్రమమును ఇందు సంగ్రహముగ వివరింపబడినవి. గ్రంథకర్తగారు స్వామభివృద్ధకములకు కొన్ని క్రొత్త విధాంతములనుగూడ నిందు ప్రతిపాదించినారు. దీనికి రెవ రండ్ హెచ్. డి. పాస్ట్ గారు తోటిపలుకు నుడివినారు. ఈవైరెండుగ్రంథములకును రచయిత శ్రీ పి. సాంబ మూర్తిగారు బి.సి.వి.యల్.; ప్రకాశకులు: ది ఇండియన్ మ్యూజిక్ పబ్లిషింగ్ హౌస్, బి.టి., మద్రాసు. మిస్ మేయోస్ మదర్ ఇండియా, ఎ రిజాయిండర్

(Miss Mayo's Mother India a Rejoinder)

ఈపుస్తకము భారతదేశమునంతట మహాదేశ మపొల్గిపోయినదియు, ‘మిస్ మేయో’ అను అమెరికా స్త్రీచే వ్రాయబడినదియు నను ‘మదర్ ఇండియా’ అను పుస్తకమునకు జవాబుగ బొంబాయిలోని ‘ఇండియన్ సో వల్ రిఫార్మరు, ఇండియన్ డెయిలీ మెయిలు పత్రిక’ సం పాదకులు, ముద్రసిద్ధసంస్థసంస్కరణవాదులు, గడచిన డిసెంబరునూపమున మద్రాసున జరిగిన ఆఖిలభారతసం స్థాసంస్కరణముహూసభ కధ్యక్షులును అను నటరాజన్ గారిచే వ్రాయబడినది. దీనిని చెన్నపట్టణములోని జి. ఏ. నటేశన్ అండుకోవారు ప్రకటించినారు. పూర్వకావ పైజున 126 పుటలు గలిగియున్నది. పుస్తకమునకు చివర మహాత్మాగాంధీ, లాలా లజపతిరాయి మున్నగు ప్రము ఖులు మిస్ మేయో పుస్తకముపై నిచ్చిన యభిప్రాయ ములనుగూడ చేర్చబడియున్నవి. వెల 12 అణాలు.

నటరాజన్ గారు ఇండియన్ సోవల్ రిఫార్మరు పత్రికలో వ్రాసినవ్యాసములే ఇట్లు గ్రంథరూప మును దాల్చినవి. ఈవ్యాసములలో నటరాజన్ గారు మిస్ మేయో పుస్తకములోని యవకతకవారే లను యుక్తియుక్తముగ, సోదాహరణముగ ఖండించి యాయాదుది శేషలక్ష్యభావముతోడనే యన్యచేశము లలో భారతదేశముపై నసహ్యభావము గలుగజేయు తలంపుతో మాత్రమే వ్రాసినవనియు, నామె చెప్పకొ నుచున్నట్లు భారతీయులపై గల యభిమానముచే గాద నియు చాల చక్కగ నిరూపించినారు. మదర్ ఇండి యాను ఇండియా ఆఫ్ ది వాత్రే వ్రాయించియుండు రను విషయము ఆ పుస్తకములోని యీ క్రిందిమాటలచే నూచింపబడుచున్నది. —

సంగయవకులవిషయమున నామె యిట్లు వ్రాయు చున్నది:

“Many little book-stalls where narrow-chested, anaemic, young Indian students, in native dress, brood over piles of fly-blown Russian Pamphlets.”

చుక్కలలగు భారతీయవిద్యార్థులు కలకత్తాలో చిన్నచిన్నపుస్తకములకుకాణములవద్ద తేరి బాల్చీ విక్రమ కరపత్రములను కట్టులు కట్టులగ నెగురుచున్న వానిని తిరుగవేయుచుండురట. మరల సంగదేశమునునటించి మరి యొకచోట నిట్లు వ్రాయుచున్నది:

సంగదేశము హంతకులకు, నరాజకమునకు నీహాస స్థాన మని యామెయభిప్రాయము. —

“Bengal is the seat of bitterest political unrest the producer of India's main crop of anarchists, bomb-throwers and assassins.”

(Mother, India, p. 118.)

ప్రితిభూపాలకి సంగదేశ మన్న సింహస్వప్నము. అందుచే వారు భారతవత్సము నెల్లప్పుడు సంగదేశముపై నోకకన్ను; అన్యప్రాంతములపై నోకకన్ను వైచి యా చుచుండురు. ఈభావమునే మిస్ మేయోగూడ ప్రక టించుచున్నది. లేమన్న సంగదేశముపై నామెకు ప్ర త్యేకముగ నంతటి గ్రోధము కలుగుటకు వేటుకారణ మేమియు గన్పింపదు. మిస్ మేయోపుస్తకములో భార తీయుల దేశతావిగ్రహములనునటించియు, భారతీయ వనితలనునటించియు గాన్పించెడి యసహ్యభావము నీనుచూచిన వాతలను మరల నెట్టివ్రాయుట భావదేవత

నవమానించుటయే యగును. ఈవిషయమున నటరాజుగారు వ్రాసిన వాక్యముల నిందువాహించుచున్నాము:

"We are ashamed to write all this; but when a shameless woman, herself too obviously suffering from the sex-complex, proclaims to the world that these things are normal to Indian life we have perforce to do so."

(Rejoinder, p. 80.)

రాజకీయస్వాతంత్ర్యమే సాంఘికభివృద్ధికి పట్టుకొనుననియు, మొదటిది లేనివాడు రెండవదానికి భంగము రాకతప్పనియు నటరాజుగారి యభిప్రాయము. ఈవిషయమున నా రిట్లు వ్రాసినారు:

"It is our considered opinion that the acceleration of self-Government in India will accelerate the pace of social progress and that without it social stagnation is not a distant possibility."

ఈయభిప్రాయముతో మేము సంపూర్ణముగ సేకరించెదము. సాధారణముగ సంఘసంస్కరణములు సంఘవిధేయతను లంఘించి, సంఘసంస్కరణ మభివృద్ధిగాంచినచో రాజకీయస్వాతంత్ర్యమునూతల తలపెట్టుకొనవలయును. అది సారపాటిని నటరాజుగారి యభిప్రాయమే తెలియజేయుచున్నది. సర్వవిధములయభివృద్ధికిని రాజకీయస్వాతంత్ర్యమే మూలాధారము. అది లేనివాడు మనగతి సర్వవిధముల నభోగితియే.

భారతదేశమున సంఘసంస్కరణము భారతీయ సంప్రదాయముననుగుణముగ, భారతీయుల సంస్కృతి ననుసరించియే, జరుగవలయునుగాని యింగ్లీషు దానిని నడుపుటకు లేనిదనియు, దానిని భారతీయుల దెన్నదను విడువకాలగనియు నటరాజుగారు స్పష్టముగ జూపుచున్నారు.

"India must go about her reforms in her own way in keeping with the Historic continuity of her culture and civilisation. She will not be bullied into it by the calumnies of a Miss Katherine Mayo We cannot on any account allow the social initiative pass out of our hands into those even of our most friendly outsiders."

(Rejoinder, pp. 92, 93.)

నటరాజుగారి యాభిప్రాయము భారతీయులందఱును తప్పక వినువలసినది. నూతనవిషయము లనేకములు దీనిని చదువుటచే తెలిసికొనవచ్చును. ఇట్టిపుస్తకమును బ్రచురించిన (జి. ఎ. సతేశ్వర్ ఆంధ్ర కో) వారు ప్రజల కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. [ప్ర.రం.]

త్వరపడుడు

వెలువడినది.

వెలువడినది,

నీతినిధి

(ఆంధ్రగ్రంథమాలయంద్రవచనము.)

పూర్వ మెప్పుడో భారతీయుడగు బ్రాహ్మణునిచే రచితమై రెండువేలయేండ్ల క్రింద తిజెలు దేశమునకు బోయి యాభాషలోనికి బరివర్తితమై యిటీవల చీనా చక్రవర్తిచే సంపాదితమై చీనాభాషలోనికి, తర్వాత ఇంగ్లీషులోనికి బరివర్తితమైన యత్సప్తనీతిగ్రంథమున కిది మధురమగు నాంధ్రవచనరచనము. అనువాదకులు: శ్రీయుత వేటూరభాకరశాస్త్రిగారు. మానవసుఖవిశమున కావశ్యకములగు నెల్లనీతుల నానుపూర్వితో, దేటగా నూటిగా నీగ్రంథము చెప్పచున్నది. క్రొను పైజు నిను క్యాలికోజెండు. వెల రు. ౧-౪-౦

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

భద్రాచలపెట్టి నెం. 212 రు. చెన్నపురి.

వివాహవయోనిర్ణయము

[వాసా - సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు]

శిల్పీ కావనభయందు మహాసభ్యులు బాలికలకు 12 సం॥లు, బాలరకు 16 సం॥లు లోపు వివాహము చేయరాదనే నిబంధన ప్రవేశపెట్టియున్నాడు. మరరాను కావనభయలో శ్రీమతి డాక్టరుగారు త్రిమంతుగారు బాలికలకు 14 సం॥లు, బాలరకు 18 సం॥లు లోపు వివాహము చేయరాదనే నిబంధన ప్రవేశపెట్టినారు. ఈవిషయ నిర్ణయ దేశకల్యాణ మని లోకజ్ఞులు భావించుచు నతిబాల్యవివాహముచే కలుగుచున్న కీడుల నీ విధముగా వేగొక్కచున్నాడు.

వివాహములు తలిదండ్రులచుద్దేశముననే, విందు విదమున ప్రధానముగా జరుగి గావు. వేరవేరు మటుంబరి స్థితులలో పుట్టి పెరిగిన స్త్రీ పురుషులు ఈ వివాహంబుననే తమ మనస్సుల సేకరింప జేసికొని యానన్దము సంపాదించుచు నిర్వహింపవలయును; పశ్చింతమున నుద్ధిచేయవలయును; ఇ.టివఱకు పురుషులకు కాపాడవలయును అట్టి వివాహములలో సమాజమునకు మిక్కిలి ముఖ్యమైనది. ఈ కాల్య వివాహములు కన్యకలకు మతమును, విద్యాభ్యాసములకు గలిగించుచున్నది. తలిదండ్రులు వేరవేరుగా మరుగుల నెత్తల యానన వేరుకే తమ కన్యక ప్రభువరజస్వలయైన నల్లవరి నమందే గర్భాధాన సుహృత్సమును చేయించుచున్నాడు. అట్టి స్త్రీలు ఆచారాలనునే గాని ప్రపంచ శక్తిలేక ప్రాయశముగా మరణించుచున్నాడు. ప్రపంచమున గుర్తులగుచున్నాడు. తమకు 20 సం॥లు నిండకముందు 6, 7 సం॥లు లకు కనవచ్చును. ఆ సం॥ల నలున్నా చానాటికి దుర్మమలై, అంగుష్ఠపరిమాణములై, అగ్రధూయ్యములై, అగ్రము లోనే మరణించి యున్నవి. దానిచేత మరణముల సంఖ్య పెచ్చు పెరుగుచున్నది. దేశములో సమస్తీ ఆచారాయకులు 23 సం॥లుగా క్షీణించినది మేరీకము దైవసంఘటితముల దానియందు వివాహములయందు దుర్మమ సంభూతము విచారంపరాదు. 9 లేక 6 మాసము లంతరించుకొనుచున్న స్త్రీపురుష వివాహము ఆశిషువుల కేమాత్రం నుండిన మేరీకము చేపట్టవలసినది. అట్టి వివాహములలో సంపాదించు యానన గ్రహించు చే అరుదుల నెత్తిపై పగులుచున్నది. దానిని నిర్మూలించుకొనలేక గ్రహించి కార్యములందు వారి నిర్మూలించుచున్నాడు. ఈ కాల దంపతులకు బాల్యముండే యాననము, యాననముండే కొలు రము, కావరము, జీవితాంతము కలగవచ్చును. విద్య, బుద్ధి, యిచ్చ, ఆర్యు, వాసన మున్నగు ములచే నీబాల్యంబులకు నానుభావము తగవుగా పడుకొంటున్నది. దానిచే వారసంపాదములు చూచబడుటలేదు. ఈభావ్యవివాహుల చారము ఆచారాలయందే కాక ఆస్తి బాహుళ్యముల సాంక్రామికరంగమున నూనాటి ప్రబల ముచున్నది. ముగ్ధులైన బాలరకు పట్ల మెదలో నా నికరముగా పురాహితముగా గమనించును గట్టులు, బల్ల బడలగా కన్యకలకు కరుణ కరమైన కలంబాగి బాయిలు విక్రీయి హస్తాన్వితమైన దురాచారముగానీ తలించుకొనుతమ సేవకు లంఘన గుడిలోని శిలావిగ్రహములతో లేక యంత్రముల బొమ్మలతో పెండ్లి చేసి యెల సేదించుకొనగా? పెండ్లి విషయే పరిమానముల బలి పెట్టినాని తన వేదకలంబు కడేరవా? ఈ బాల్యవివాహ మహోత్సవముచే జరుగుతున్నది; యజ్ఞమైన బాలికా బాలర సంఖ్య పెచ్చు పెగులుచున్నది. బాల తండ్రువులను భరించుట కన్న గర్భశోకమే మేలయెందుల తిక్కలము వారిచే పూర్వము సహగమనమును చేయించెదరు. వేదాసహగమనము నిషిద్ధమైనది గర్భశోకము కావరాదు. ఆమరణాంశము వారి జీవాననములను జూచుట దెట్లు? వారికి కాశ్యంత్ర బ్రహ్మ చంద్ర ప్రాతీతి ను గంపుట యెట్లు? ఇట్టి ఘోరకష్టములను పట్టిల్లయిన బాల్యవివాహ దురాచార మడుగంటినగాని దేశములో నేపదుర్మములు తలయెత్తబాలవని లోకజ్ఞులు పలుకుదు నుదాహరణము. ఆచారపరాయణులు మరలను ఈ పలుకులను విడచివులను శిల్పి, బాల్యవివాహము లే కాన్వయమును. 12-14 సం॥ల వరకు పెండ్లి చేయుచున్న బాలికల రజస్వలలగునను అట్టి నారమెదలో బండ్లరానిగట్టి తలిదండ్రులు సమాధులలో పడవయి, లగినదే కాని వారికి పెండ్లి చేయరాదు. చేసిన వర్ణసాంకర్యమును; పృథ్విచారము మోపును. చక్కని లోకానుభవముల తలిదండ్రులు ఎంచిచేసిన వివాహమే సుఖదగ్ధ మైనది. యజ్ఞములను అట్టి యొన్ని కరూణులు ప్రసాదించరాదు. ప్రాణా వివాహము సర్వకాన్వయమైనది.

తాత్కాలిక ప్రయోజనాభావములకు ఉచ్చాంగి పశాతనమైన భర్త నేరువును నడకరాదు. కలి ముడినది. దురాచారములు, సదాచారములసానముల సాక్షిమించుచున్నవి. ఆయినను పశాతన భర్తపరాధములు నిర్మూలించుకొనక తమ సర్వశక్తిని భారవోసి యువతీవివాహపు చట్టములు కావనభయలో నెగ్గుకుండ పట్టుపట్టలము, నన్నిస్థలములతో పలుకుచున్నాడు ఆ లోకజ్ఞులకును, ఈ పూర్వచారపరాయణులకును దైవదత్తమైన మహావ్యక్తిత్వము కాంతించినగాని లోకములో నైకము త్వము, కల్యాణము చేసారకు. వారి ప్రయోజనే తూర్పుము ఖుశుగా మ్రోగును. వీరిప్రయోజనే పడమటిముఖముగా మ్రోగును. వారి దృష్టి లోకకల్యాణముపై ప్రసరించును. వీరిదృష్టి పూర్వచారముపై నిలుచును. కాని పలువిషయములందు ఆచారములు కాలక్రమమున మారి కాన్వయములు విలక్షణములుగా మున్నవి. వేగు నిలిచియున్న యాచారములన్నియు కాన్వయములనిమాత్ర మూహింపబాలము. కాన్వయముల సర్వదేశములకు సమానప్రమాణములు. ఆచారములు దేశకాలావస్థలచే మారునవి. కాన్వయములు రెంటిలోకాన్వయములు సర్వప్రమాణమైనది. కాన్వయముల నెల్లంఘించిన భర్తవారి గలుగుచుగాని కాన్వయములను మారుచారము నెల్లంఘించినంత మాత్రమున భర్తవారిగలుగదు. కాన్వయము చేప్పనివిషయములకుండును, సందిగ్ధముగా చేప్పిన విషయములందును మాత్రమే శిష్టాచారములకు ప్రామాణ్యమి కాన్వయములు చేప్పుచున్నవి. కన్యకావివాహ వయోనిర్ణయ విషయమున కాన్వయము లేట్లు ప్రవర్తించినచో పూర్వము చర్చించినదాని నిట పంక్తిగించెదను.

అభిసంస్కార్యక ప్రయోగముచేక న్యాయ్యవృత్తియగునని మహాభావ్యకర్త పంజాబి చెప్పియున్నాడు. అభిసంస్కార్యక సంప్రదాయమునగా ఈ కన్యక నాను భార్యయగునగా అనే గుచ్చునో చేసినసాధ్యము. ఇదియే అష్టవిధవివాహములకు నానుభూతముగా కానోపును. ప్రవృత్త బాలికావివాహముల యందు తలిదండ్రులయిచ్చయే ప్రధానముగానున్నది కాని వరునియిచ్చ ప్రధానముగాదు. ఇక సంప్రయోగమునకు ప్రసక్తియే కావరాదు. కాన నీ ప్రవృత్తివివాహములందు వివాహసానుభూతము అసంభవమైనదగ్ధ మైనది

మనవు:—

శ్లో॥ తింకన్యకానోపేక్ష్య, న్యాయ్యవృత్తియగునని మహాభావ్యకర్త పంజాబి చెప్పియున్నాడు. అభిసంస్కార్యక సంప్రదాయమునగా ఈ కన్యక నాను భార్యయగునగా అనే గుచ్చునో చేసినసాధ్యము. ఇదియే అష్టవిధవివాహములకు నానుభూతముగా కానోపును. ప్రవృత్త బాలికావివాహముల యందు తలిదండ్రులయిచ్చయే ప్రధానముగానున్నది కాని వరునియిచ్చ ప్రధానముగాదు. ఇక సంప్రయోగమునకు ప్రసక్తియే కావరాదు. కాన నీ ప్రవృత్తివివాహములందు వివాహసానుభూతము అసంభవమైనదగ్ధ మైనది

మనవు:—
శ్లో॥ తింకన్యకానోపేక్ష్య, న్యాయ్యవృత్తియగునని మహాభావ్యకర్త పంజాబి చెప్పియున్నాడు. అభిసంస్కార్యక సంప్రదాయమునగా ఈ కన్యక నాను భార్యయగునగా అనే గుచ్చునో చేసినసాధ్యము. ఇదియే అష్టవిధవివాహములకు నానుభూతముగా కానోపును. ప్రవృత్త బాలికావివాహముల యందు తలిదండ్రులయిచ్చయే ప్రధానముగానున్నది కాని వరునియిచ్చ ప్రధానముగాదు. ఇక సంప్రయోగమునకు ప్రసక్తియే కావరాదు. కాన నీ ప్రవృత్తివివాహములందు వివాహసానుభూతము అసంభవమైనదగ్ధ మైనది

మనవు:—
శ్లో॥ అపిందాన యా మాతృ రసగోత్రావ యా పితః ।
సాద్విజానాం ప్రజ్ఞా సాద్విదారకర్మణ్యమై నునీ ।
తా॥ వైశునసంపర్కము లేని కన్యకు బ్రాహ్మణుని త్రియైకులకు వివాహకర్మయందు ప్రశస్త మైనది. అనగా రజస్వలా వివాహమే ముఖ్యమగు నని స్పష్టము.

మనవు:—
శ్లో॥ గృహస్థావినీతక్రొహన్తోగురుః ।
సజ్జాత స్సాన్వితౌ అసమాన్వా మస్పృష్టమైగువాం భార్యాం వింశేతి ।

తా॥ వైశునసంపర్కము లేని కన్యకు పెండ్లియొడవలయును. ఈ వచనమున్ను రజస్వలా వివాహమే ముఖ్యముగా బోధించును. గృహస్థులకు, మైశునసంపర్కము మున్నగు కన్యాదోషములను, గోపనముచేసి వివాహము చేసినచో తల్లి శిష్యుడని నాను చేప్పియున్నాడు. రజస్వలకాని కన్యకకు మైశునసంపర్క ముండదు. కావున మన్వాదులకు రజస్వలా వివాహమే సమ్యక్తమని స్పృశించును.

సంవర్తకు:—

శ్లో॥ రోమదన్యమ, ప్రాప్తే సోమోభుక్తే, ౧౪
కన్యకాం

రశోభుక్తమై గంధర్వ కుమార్తెయై పావకః ।
తా॥ రోమదన్యకాలమందు సోమోభుక్తమై, రశోభుక్త కాలమందు, గంధర్వకున్ను కుమార్తెకాలమందు పన్నీయు నున్న కన్యక సుభవించును. ఈ మత్స్య రసభవించినతదవాతనే కన్యకకు వివాహమని శ్రుతులు చెప్పుచున్నవి.

(సేవము)

ననిపించి, వీనిని ప్రభుత్వముగ నిర్వహించిరి. బెంగాలునందు అవ్వకేలు జనరలుగ నియమితులయిన భారతీయులలో, వీరు ప్రభుత్వములు. ఇండియా ప్రభుత్వసభ్యులగుటకును వీరే ప్రభుత్వములు. బాంబాయిలో 1925 వ సంవత్సరమున జరిగిన కాంగ్రెసు సభ కార్యక్రమము వహించిరి. ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సులో పాల్గొనిన భారతీయులలో వీరే ప్రభుత్వములు. వీరు హిందూదేశ సహాయమర్మిగ నియమితులై, బ్రిటిషుమంత్రివర్గమున సభ్యులయిరి. సంస్కరణ శాసనమును ప్రభువులసభలో కొనసాగించుటకు, సింహప్రభువుగారి చతురతరముఖ్యకారణమయ్యెను 1920-వ సంవత్సరమున వీరు బీహారుకు గవర్నరుగ స్థండి ఒక్క సంవత్సరకాలము పనిచేసిరి. వీరికి పిమ్మట భారతీయుల కెవరికిని, గవర్నరుపదవి నొసగి యుండలేదు. వీరి రాజకీయాభిప్రాయములు ప్రజల కేమాత్రము నచ్చలేదని తెలిసిన సంగతియే. ఇంగ్లండులో వీరు కాపుర మేర్పరుచుకొనినను, మాతృదేశమున కిటీవల వచ్చి, పైమనుకమిషనును బహిష్కరింపగూడ దని సలహా నిచ్చిరి. కాని వీరి సలహాను మితవాదులు సయితము పాటించరయ్యి. వీరు 1864 సంవత్సరమున జన్మించిరి. చనిపోవు సరికి వీరికి 61 సంవత్సరములు. వీరు స్వదేశమున చనిపోవలె నని, వైవఘటన గాబోలు! వీరి యభిప్రాయములతో పలువురు ప్రతిభావంశకపోయినను, సింహప్రభువుగారి సామర్థ్యమును బుద్ధివైభవమును కొనియాడనివా రుండరు. భారతీయుల నెట్టి పదవులలో నియమించినను, వానిని సమర్థతతో నిర్వహింపగల రని, సింహప్రభువుగారు స్వయముగ జూపగలిగిరి. వీరి యాత్మకు శాంతిగలుగుగాక!

కొచ్చిన శాసనసభ

స్వదేశసంస్థానముల ప్రజలలో గూడ కదలిక ఏర్పడుచున్నది. వీరును హెచ్చుస్వార్థతంత్రమును కోరుచున్నారు. కొచ్చిన సంస్థానమునందు దివాను గారే శాసనసభకు అధ్యక్షులుగ నుండుట తటస్థించుచున్నది. వీరు ప్రజాప్రతినిధులకు పలువిధముల అడ్డంకుల గలిగించుచున్నారు. శాసనసభలోని అభివృద్ధిపక్షమువారు తమకు గలుగుచున్న యిబ్బందులను మహారాజుగారికి దెలియబరచిరి. శాసనసభలో అధికారులు లేకుండ జేయవలయు నని వీరు గోరుచున్నారు. ప్రజాప్రతినిధులు వైచేక్షిలకు సరియగు సమాధానములు వెలువడుటలేదు. శాసనసభాధ్యక్షుడు తరుచుగ అడ్డుగలిగించు చుండును. సల్లి మెంటరీ ప్రశ్నల నడుగుటకు సభ్యులకధికాగము లేకున్నది. అధికారులు మాత్రము సల్లి మెంటరీ ప్రశ్నల నడుగవచ్చునని దివాను ప్రెసిడెంటు గారు ఉత్తరువు జేయుటవలన మరింతయిబ్బంది గలుగుచున్నది. హిందూదేశ మంతయు స్వపరిపాలన ము నా శించుచుండ, కొచ్చిన సంస్థానము ముందుకు జనకుండుట భావ్యముగ లేదని అభివృద్ధి పక్షమువారు స్పష్టపరచిరి. అనధికారాధ్యక్షుని నియమించి సల్లి మెంటరీ ప్రశ్నల నడుగుటకు శాసనసభ్యులకు హక్కునీయవలయు నని యీ పక్షమువారు గోరుచున్నారు. ఇట్టి కోర్కెలు స్వల్ప మయినవి. వీనిని సయితము కొచ్చిన ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించుచో, ప్రజలలో అసంతృప్తి ప్రబలకమానదు.

జనోబ్ లేఖ : బ్రిటిషు సీత

రుష్యా రాయబారి యగు జనోబ్ గారి లేఖను బ్రిటిషు కన్సల్ జేట్స్ లు పయోగించి తేటపరచుచు నుదివరకు పడగొట్టియుండిరి. ఈమధ్య సీతలు సర్వీసు ఉద్యోగులను విచారణ సేయుటలో ఈలేఖవిషయము మరల బైకివచ్చెను. ఈలేఖ ఫోర్టర్ల యని పలువురు పెనుక తలంచిరి. విదేశశాఖ వారు దీనిని దుర్వినియోగముజేసిరని మాక్స్ నాల్డుగారి పుడు దెలుపుచున్నారు. ఇట్టి లేఖను విదేశముల కెవరును పంపియుండ లేదనియు లేనిపోని యపనిందలను విదేశకార్యాలయమువారు వ్యాపింపజేసిరనియు మాక్స్ నాల్డుగారి తలంపు. లేఖ నిజమగులేఖ గాదనియే వీరు భావించుచున్నారు. ఇట్టి ఉక్కుత్రయములకు ఎన్నికలలో గెలుపునిమిత్తమై విదేశకార్యాలయమువారు పాల్పడినమాట నిజమగుచో, బ్రిటిషు రాజకీయప్రముఖుల సీతప్రవర్తనము ఎంతోకాముగ నున్నదో గ్రహింపవచ్చును. భారతీయులలోపములను గోరంతలు కొండంతలు చేయుచున్న మిస్ మేయోగారు ఇంగ్లండులో పెద్దవారి యాదరణ క్రింద జరుగుచున్న ఫోర్టర్లను అసత్యప్రచారమునగాంచి వీమందురు? ఇకమీద బ్రిటిషు ప్రముఖులు హిందూదేశమునకు సీతులను బోధింప పాల్పడకుండుట మేలు.

కారాగృహములు: నూలు వడుకుట

హరిసర్వోత్తమరావుగారి డిగ్రీ న ప్రశ్నకు జవాబుచెప్పచు, ఏజులులోను నూలువడుకుట జరుగలేదని ప్రభుత్వమువారు జవాబుచెప్పిరి. కారాగృహములలో దేశమున కుపయోగించు పరిశ్రమలను ప్రవేశపెట్టుట యవసరము. పలుకముల ప్రజలకును రాట ముపయోగించినంతగ మరియొక పరిశ్రమ యుపకరింపదు. రాటపు ప్రయోజనమును ప్రభుత్వమువారుగూడ అంగీకరించుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో కారాగృహములలో రాటపు పరిశ్రమను ప్రవేశపెట్టుట కేల యభ్యంతర ముండవలయునో తెలియదు. నేరస్థులు జులులునుండి విడుదలయినపిమ్మట స్వతంత్ర గౌరవజీవనము నేర్పరుచు కొనుటకు వారికి రాటము చాల లాభించును. ఖియదీలు జులులులో నున్న పుషను, వెలుపలకు వచ్చినపిమ్మటనుగూడ, రాటములను మగ్గమును వారికి సమకూర్చుచో, నేరముల గావించుటకు వారి కీకమీద ప్రోద్బల మేర్పడదు. ఈవిషయమునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు దూర మాలోచించుట యావశ్యకము.

పంజాబు శాసనసభ: మద్యపాన నిషేధము

పంజాబు శాసనసభలో మద్యపాన నిషేధావశ్యకతను నిరూపించుటకు ఎక్సైజు గ్రాంటునందు రూపాయిని తగ్గింపవలయునని ఛౌదరీ అప్పుల హక్కుగారు సవరణను ప్రతిపాదించి, శాసనసభాధ్యక్షుడు సవరణ పనికిరాదనెను. ఇందుకు సంబంధించిన సవరణలన్నియు సరిగలేదని త్రోసివైచెను. ఎక్సైజు చట్టమును సవరించినగాని మద్యపాననిషేధమును గూర్చి చర్చింపగూడదని అధ్యక్షుడు త్రవ్వించెను. అధ్యక్షుని అపూర్వబుద్ధివైభవమును ఎంత మెచ్చుకొనినను తనివితీరదు. వీరిమార్గమును ఇతర శాసనసభల అధ్యక్షులు గూడ అనుసరించెదరేమో చూడవలయును. మద్యపాన నిషేధమును

సర్వమువారు కొనసాగింపక బోయినను, ఇతర శాసనసభలలో దీనిని చర్చించుట కవకాశ ముండెడిది. అట్టి యవకాశమును సయితము దొలగించి పంజాబు శాసనసభ్యుడు, ప్రభుత్వమున కెట్టి యిబ్బంది గలుగకుండ జేసినందుకు, వీరికి వారు కృతజ్ఞులై యుండగలరు.

ముసులోని గర్జనము

ఇటలీ ప్రధానమంత్రి లగు ముసులోనీగారు తమ యుద్దేశ్యములను దాచుట కలవాటు పడిన వారు గారు. ఇటలీకిని ఆస్త్రియాకును మధ్య పై రోలు విషయమున జనించిన భేదములగూర్చి ముచ్చటించుచు, తాము చెప్పిన వాక్యము లీ మారు క్రియలక్రింద మారునని, ముసులోనీగారు మందలించుచున్నారు. ఈసంగతిని వీరు ప్రపంచ మంతటికిని తెలియజేస్తు చున్నారు. నానారాష్ట్రసంఘమువారు ఇట్టివ్యవహారమునందు తలదూర్చుచో, ఈ సంఘము జీవముతో బైకిరాదని ముసులోనీగారు భయపెట్టుచున్నారు. నానారాష్ట్రసంఘము పట్ల ముసులోనీగారి కెంతగౌరవము గలదో, యిందు మూలమున గ్రహింపవచ్చును. ముసులోనీగారి వైఖరి యితరులనుగూడ ప్రేరేపించుచో, యూరపు నందు త్వరలోనే మరియొక ఉపద్రవము వాటిల్లి వచ్చును.

ఫజలుల్ హుస్సేనుగారి బెదరింపు

తహశీలుదారుల జీతములను పెంచగూడదని పంజాబు శాసనసభలో నొక సభ్యుడు సూచించెను. దీనిపై ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహక సభ్యులగు సర్ ఫజలుల్ హుస్సేనుగారు మండిపడిరి. శాసనసభకుని తీర్మానము సంగీకరించి తహశీలుదారుల వేతనాభివృద్ధిని నిరాకరించుచో, ప్రభుత్వ సేవకులు ప్రభుత్వమువారినే నిందించేదరు గాని, శాసనసభ్యుల నిందింప రనియు, అప్పుడు ప్రభుత్వమునకును చాల ఇబ్బంది గలుగు ననియు, అందుచే నిట్టి ప్రతిపాదనలను శాసనసభ్యులు గావించగూడ దనియు, ఫజలుల్ హుస్సేనుగారు మందలించిరి. ఫజలుల్ హుస్సేనుగారు శాసనసభ్యులపై క్రొత్తనిర్బంధములను విధింపజూచుచున్నారు. వీరికోర్కెయే నెగ్గుచో, శాసనసభ్యు లికమీద నోరెత్తుటకే వీలుండదు.

ఈజిప్టు: మంత్రివర్గపు రాజీనామా.

ఈజిప్టుకును ఇంగ్లండుకును మధ్య మరల పై పక్షము ప్రారంభమయినది. క్రొత్త ఒడంబడిక బ్రిటిషువారి ప్రాబల్యమును ఈజిప్టునందు నిలుపుచున్నది. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నాశించుచున్న ఈజిప్టు ఇట్టి ఒడంబడికను తిరస్కరింప నెంచుట వింతగాదు. ఈజిప్టు మంత్రివర్గము దీనిని నిరాకరించి రాజీనామా నిచ్చెను. కన్సల్ జేట్స్ ప్రభుత్వమువారింతన్నను ఎక్కుడు దూరదృష్టిజూపెద రని ఎవరును తలచియుండరు. ఒడంబడిక పనికిరాదని నెల్లడికీయుటకు ఈజిప్టు ప్రజలు తీవ్ర ప్రచారము జరుపుచున్నట్లు సేటీవార్తలు దెలుపుచున్నవి. ముం దేమి జరుగునో చూడవలయును.

విదేశవార్తలు

బ్రిటిషు నైనిక మదింపులు

ఖర్చు తగ్గుట

లండన్, మార్చి 1:—1928 ప్రా. వ్యయము 41050000 పానులు నిరదేశమునకు 5150 0 పానులు తగ్గున ప్రా. వ్యయము కు ఖర్చును చేయలేదు. అదనముగ మదింపును ప్రవేశపెట్టెదరు. ఇండియాలో బ్రిటిషు నైనికము (బ్రిటిషు సే. తో 153500 ఎం. డి. యు. పానులు. విడుదలకు 13000 తక్కువ. 1927 నైనిక ప్రవేశము తగ్గుచే 2700 మంది అనుకూలముగా దానికంటే తగ్గినది.

స్వాదర్శన కమిటీ

ప్రభుత్వ వైరి

(బీ. మ. సర్వీసు)

లండన్, మార్చి 2:—సోమవారము కామన్వెల్త్ షిప్ స్వాదర్శన కమిటీ తీర్మానములను గూర్చి ప్రభుత్వ నియంత్రణ చేయబడినది గురించి తెలిపెను.

ప్రభుత్వము వారి యభిప్రాయమును దెలుపవలసిగా దానిని దాని తల్లిబుట్టు కారణములను దెలుపవలెనని ల్యాండ్స్ డౌన్ గారితో గవర్నరు.

ప్రత్యేక సా. ఘిక విషయములకు ప్రచారము చేయు పత్రికలకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అర్హత సహాయము చేయుచున్నారాయనీ, అభివృద్ధి మొదలుపెట్టిన నుండి రెండు కట్టలు ఆర్థిక భారమును కన్ను పుట్టించుటకు దెలుపవలెనని ల్యాండ్స్ డౌన్ గారితో గవర్నరు.

నైపుణ్య కమిషను

గౌ. పట్టుగారిని సందర్శించును

(బీ. మ. సర్వీసు)

లండన్, మార్చి 2:—ఇటీవలి తొలి నైపుణ్య కమిషను బోర్డును గౌ. పట్టుగారిని సందర్శించి మొదలుపెట్టిన తర్వాత సమర్థించుటకు నిరదేశమును గూర్చి సర్వీసు విశేషము దెలుపవలెనని కమిషనుకు భారత నాయకులకు అనుకూలపరిస్థితులు ఏర్పడినవిగా, బహిష్కరణమును పట్టా పంచుచేయుట వని ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనలు ఆశించుచున్నాడు.

ఇరాకు ప్రమాణికాశయము

ఇలినుసాఫుగారు ముట్టడించుట

(బీ. మ. సర్వీసు)

లండన్, మార్చి 3:—ఇరాకునుండి రాయలు యొక్కాని దళములో బాబులను బంధించి కుమిటుగా ఇరాకు ప్రమాణికాశయమును ముట్టడించుటకు 10 వేల వాహినీలతో ఇండియా దళమును పంపియ్యగూడెను. ఇండియా చిక్కు కొను యు పద్రవము గోచరమగుచున్నది. ఇండియా ఇరాకులో యుద్ధము ప్రజలను గూర్చి వ్యవహారము ముదిరుచున్నది. టెరానునుండి సోమలీల వ్యాపారమునకు వైరునిక ప్రచారములను సాగున సౌకర్యముల నొసగును బ్రిటిషుకు అట్టి సౌ. క్యముల నిరాశించుట ఇంకొక నూతనగా యున్నది.

ఇంగ్లండు ఎన్నికలు

1929 జూలైలో రావచ్చును

(బీ. మ. సర్వీసు)

లండన్, మార్చి 4:—1929 జూలైలోనే లేక జూన్ మాసంలో బ్రిటిషు ఎన్నికలు రావచ్చునని ఎంగ్లం ప్రభుత్వ అనుమానము.



ఆరోగ్యమును
పొంద గోరినవారం
దరు తగు భోజనము
స్వీకరించుటకు
ఎక్కువ ధనవంతు
లుగా నుండ
నవ్వరములేదు.

క్వేకర్ ఓట్లు ఖర్చును చాలవరకు తగ్గించగలదు. ఆరోగ్యమైన భోజనపదార్థములతో కల్గి శ్రేష్టమైనది. కుభమైన తేలికని ఓట్లు. వియ్యము, మాంసము మొదలగువాటికంటే ఎక్కువ శక్తిని కలగ జేయును.

కండిరక్ష్మిని ఎదుకవచ్చునని వృద్ధిచేసి సావధానము చేయవచ్చును. అలసటను దాగొట్టును. శరీరమునకు వివిధమైన హానిచేయుచు సహజ విజృంభణకారి త్వరలో జీర్ణించును. భుజించుటకు కడుదువలెనైనది.



నిత్యము క్వేకర్ ఓట్లను భుజించును. మీరును, మీ కుటుంబమును దానిలాభమును పొందగలర.

కేతులతో తాకబడదు.

Quaker Oats

జినివీపు లేఖ

(బీ. మ. సర్వీసు)

లండన్, మార్చి 4:—బ్రిటన్ ప్రత్యేక ఇటు దెలుపుచున్నది:—గిరిగరిగా రొక్క దమ్ముడిగాడు ఖర్చుచెల్లనంప నిజము జరిపివు లేఖను ఇంగ్లండు తుంగగర్ బెల్టుకొననని పూర్వము యిది మొదలుపెట్టికా స పాదకలుగగన్న మర్గంగా దెలుపుచున్నాడు. ఆర్థిక అభివృద్ధి 22 వేల రి. క్వేకర్ నీయుమును విడుదల చేయగల. బాలముగాను బాం దొంగ లేఖను బట్టుకవచ్చెనని సకడేయ్యరు ప్రత్యేక ఊహించుచున్నది. దైన్యము అమె ఇంటిలో ఒకవిధంగాగాధికారిని గలిసి కొనెనట.

ఉపకారమును ముట్టకుటకు వైఖరుకునోయి తొంగగా తొగి మగ్గోవాల్సిగాదు తిరిగివచ్చి. ఏవో కొన్ని కాగితము ఆతను భార్యను దీసికొనుటకు బంపబడెనట.

కాగితమును దక్షిణ రాజ్యాంగవిధానమును స్వరాజ్య వాదులు తగ్గుచేయలేనన్నార బ్రిటన్ ప్రత్యేక ఆక్షేపి. చుచున్నది. కాని ఆ ప్రత్యేక దీర్ఘ విశేషము హిందూస్థి సమస్యను గూర్చి తమ దృష్టి భారత రాజకీయ ప్రశ్నలు కేంద్రీకరణము చేయవలెనని దెలియజేసెను.

బెన్నరు సరిహద్దు

ఇట్లలి సాహసము

(బీ. మ. సర్వీసు)

కోమ, మార్చి 3:—టెలోయిలో పరిస్థితులను గూర్చి మాట్లాడుచు నీనీరు మస్సోరీగారిట్లు ప్రకటించి. క్రిందిటి కార్యము జరిగిన మాటలు ఇప్పుడు కార్యదూషమును దాల్చును. బెన్నరు సరిహద్దును కాలిక్రింద నలిపివేసెనను ఆస్తి యనుటకు ప్రపంచము అంతకును దెలుపుచున్నాము. జాతీయమతి ఆసక్తి ఇంగ్లండు ప్రవేశించినచో తొగి ప్రాప్తతో బయటకు రాలేదు.

ఆంగ్లో ఈజిప్టు ఒడంబడిక

ఈజిప్టు అనమ్మతి

లండన్, మార్చి 4:—ఆంగ్లో ఈజిప్టు ఒడంబడికను గూర్చి ఈజిప్టు చాల కోపముతో నున్నారని సకడేయ్యరు టెలోయిలో లేఖరి దెలుపుచున్నాడు.

జూదముడిన కారణముచే పనిలోనుండి తొలగించిన గిరిగరిగాని గూర్చి దెలిపినట్లే కాల్కపక్షముతో మునుచున్నది.

TENDER NOTICE.

CONSTRUCTING ELECTRICAL POWER STATION FOR COCANADA MUNICIPALITY.

Sealed tenders will be received by the undersigned up to 4 p. m. on 10-3-28 for the construction of the Electrical Power Station. The connected Drawings and Estimates and other details of the work are open for inspection at the Municipal Office during Office hours. An earnest money of Rs. 250/- should be deposited with each tender in the Municipal Office.

Municipal Office, Cocanada. (Sd) D. KRISHNAMURTHI, Chairman.

నోటీసు

ఆయాచితముగా లభించిన యోగ్యతా పత్రమును యాక్రింగ నుదహరించుచున్నాము. నేను మీ వద్ద కొన్ని క్రిస్టల్ లూరింగుకారు టాక్సిగా యుద్ధయోగిండు చుచిని. కారున కమర్చియండ్ల మొదటి టైతులతో 10 వేలవరకు 14,000 మైళ్లవరకు ప్రయాణము చేయగలగిండు. ఇంతవరకు దానిని పూర్తిగా పరిశోధించలేదు. మరి 1 సంవత్సరమునకు దానిని ఓవర్ హాల్ చేయటకు నా నిరణయముచేసెను. దాని వికరణలనుగాడ యంతవరకు కుదురుపలేదు. ధనము 200 లేక 300 మైళ్ల వ్యాప్త చాలపర్యాయమును నాట్ల యంత్ర ప్రత్యేకములకు కూడ లభియుండెను.

ఈ పుత్రముయొక్క అసలు మా ఆఫీసువద్ద చూడవచ్చును. Jones & Co., Mount Road, Madras.

మదనకా మేష్వరిలేహ్యము

బలహీనులపాలిటి కల్పవృక్షము—మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తున, కుక్కనవ్వు, అతిమాత్రము మొదలగువాటిని హరించి మంచి బలమును, విద్యవృద్ధిని సంభోగకర్తని, సంతానమును గలిగించును. 3 కిల్లీలు వాడును. 20 కులముల డబ్బీరు 1-4-0 పాలనగలలేహ్యము—రక్తశుద్ధికి శ్రేష్టమయినది. పనామేహము, మేహము, మచ్చలు, యితరవర్మలొగములు కీళ్లనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలుచాలను. 20 కుల డబ్బీరు. 1-4-0 వి. పి. ఖర్చులు చేరు. 8351 ఓ. సి. పి. ఆంధ్రకో. ఆయుర్వేదపదాజం, పెరిడేసి-నెల్లూరుజిల్లా.

1875 జనవరి 15 (ప్రతిబింబం 12900000)
 పానతి కలవరకు వచ్చిన వరకును పోయినానుండి విన
 ర్గ-మాకు కొందరు బహుళులెరిగి.

కనులాపురం పోసు కడపజిల్లా.

1336 వసతి

నెల్లూరుజిల్లా కందుకూరుతాలూకా మొగలిచర్ల గ్రామ పంచాయతీ రిపోర్టు.

గత 1884, 1885 పంచాయతీ పోర్టుయొక్క నకలును శ్రీ జిల్లాకలెక్టరువారికి నె 7 రన పంపించి కొనివచ్చాము. అందు 6-10-26

మీద వారు శ్రీ డిస్ట్రిక్టు ఫార్ము ఆఫీసరువారికి పై రిపోర్టును మన గ్రామ ఫార్ము ప్లవహారములనుండి మనము వ్రాసిన విషయ పరిశీలనకు పంపి చాలి రిమాండ్లను మనకు తిరిగి పంపినారు. సదరు రిమాండ్లను తపిసింజవాలు వ్రాయును శ్రీ డిస్ట్రిక్టు ఫార్ము ఆఫీసువారు యిచ్చుటికి తనిఖీ నిమిత్తం దయచేసినపుడు మన గ్రామకంచెల యావత్తును శ్రీ ఫార్ము పంచాయతీ ఆఫీసరుగారి విచారణకిందకు తగ్గవలె పోవును గనుక యికను మునుపటి మోస్తరు ఫార్ము యిచ్చుండును మనకు వుండవలె నెలవిచ్చి నందునను, ఆ ప్రకారమే శ్రీ పంచాయతీ ఆఫీసరువారు 2-27 తేదిన ఒక పంచాయతీని యేర్పాటుచేసి ఆగిమెంటు తీసికొని నందునను యిటీవల మార్చి నెల 30 తేదిన మన గ్రామకంచెల చార్జీరీ మనకే శ్రీ రేంజీ ఆఫీసరువారు యిచ్చివెల్లివందునను, అన వసరుకుని వ్రాయలేదు.

గతవత్సరములో పంచాయతీ విచారించి యీ దిగువ యంతములలో యీ సంవత్సరములో పుల. జరిగించిన వృద్ధి క్షయ ములనుగురించి తెలియబడుచున్నాము.

1. విద్యాభివృద్ధి:—బిడ్డలపోషణకర్తలకు బిడ్డలకు సరిగా బడికిపంపునట్లు యెంతో బోధించినను వారు పంపడములేదు. కారణములు వారు చెప్పెడుప్రకారం ప్రస్తుతం స్కూలులో ఏ లోపములనునో ఎన్ని సంవత్సరములు చదివించినను కొంచె మయినను చాలి బిడ్డలకు చదువు రావడమేలేదనినవి, విచ్చిన కొంచెమైనను వారికి యేమిట్టి ప్రవర్తనగము లేదనినవి, యీ చదివించే బడులు వారి స్వంతపనులను నేర్పించుకొనిన యే ముత్రమయినను ప్రవర్తనగము వుండవచ్చు ఇట్టి ప్రాముఖ్య యిచ్చినారు. ప్రస్తుత పరిస్థితులనుబట్టి యీ యంతములు నిర్వహణముగానే పంచాయతీవారికి లోచించుచున్నవి. గడక విద్యా కాభివృద్ధిపాఠశాల యీలోపములను విచారించి అతిత్వరలో తీసికేయ ప్రార్థితులు.

2. ధాన్యభివృద్ధి:—(ఎ) క్రొత్తపడవులనుగాని, పయి ర్తనుగాని యేమిన్ని పెట్టలేదు కాని కొంచెముగా మెట్టపడవు మాత్రం యీ సంవత్సరము వేసివారు. కాలవర్షములు లేనందున అదిబాగా ఫలించక, మొత్తముమీద 1½ పుట్టిధాన్యమును బాస్తి ఫలితముగా లేదు. పొరబడి పశువులు పంటచేలలో మేయకుండ చేయుట, పెరుకోతలప్పుడు ఇంటిభామ:దులకు తెలియకుండా చేయుదొంగతనములను ఆపుట మొదలయిన యేర్పాటులను బల పరచినందున మొత్తముమీద 7-8 పుట్టి ధాన్యలాభం కలిగినది. యికను యీ అక్రమములు బొత్తుకామాన లేదు. అందరుచేరి మాన్పించుటకు ప్రయత్నము చేయగోరవారు. (బి) చెడ్యయెస్టి మేటు విషయములు శ్రీ సైబాటికి విన్నవించుకొనిన మీదట శ్రీ వ్యవసాయకాంక్ష ప్లవహారముల వగైరాలు తనకి నిమిత్తం గ్రామమునకు విషయంజేసే భూములు పొరుగులకు లాయబ్బు అనే అభిప్రాయమును యిచ్చిననున్నాము. అయినను పనికి యికను కొంతకాలము రాలేదు. యీ విషయముయి యావ న్నంది గట్టి ప్రయత్నములు చేసిననేకాని కార్యము నెరవేర జాలదు. అనాధినంధులములలోని కేడసువేసుకొనే హక్కును యేలం వేసి యితర అధికరణములలోని కేడదొంగతనమును మాన్పించినాము. ఇంతకాకుండా గ్రామ నడివిధి చాన డిలో పేడకొరకు కొందరు తగవుపాడుతూ వుండుట వాడుక గనుక గ్రామమెవారికి ఇష్ట ప్రకారం పదరు ప్రదేశంలో పే డిను వేసుకునే హక్కును యేలంవేసి తగవులను లేపండా చేసి నాము.

3. పశువులు:—గ్రామమేల పోంబోతులు, ఫార్ముకం చెలను అంతర్భాగములుగా విభజించి యేసమయములో యేప్ర దేశములో ఏరకము పశువులను మేపితే గ్రామములో పశువు లను చాలాకాలము మేతవుండునో ఆవిలునుపట్టి యేర్పాట్లను చేసినాము. యెన్ని విధములయిన యేర్పాట్లను చేసినను పశు వులు బాస్తిని పొలము తక్కువగాను వుండుటలన సంత్పత్తి రముగా మేతలభించుట లేదు. ఈ విషయముయి గ్రేడింగుపో రంబోతులు, కంచెలుపై రాలలో ముండ్లచెట్టు, వాగడెముకు న గైరాలను తీసివేసినయెడల ఇంతకొంతమేత లభించును. గనుక ఆ ప్రయత్నములు నీలువున్నంతవరకు క్రమేణ చేయవలెను.

(బి) గత సంవత్సరములో గ్రామంతరపున రు 280 లకు కొన్న పోమేళ్ళు సరిగావున్నందున తే 1-5-27 దిన వానిని జేలము వేయగా రు 206 లు వచ్చినవి. ఈ సంవత్సరము వర్ష



శ్రీ శే. సింహా ప్రభువు గారు

ములు కురిసిన తర్వాత మన బట్టు ప్రక్కపల్లెలలో మునుప వ నికివచ్చే యెద్దును కొన నలచివున్నాము.

(సి) గ్రామంలోని ఆవులను పంచాయతీ తరపున మను ప్పులను పెట్టి కాదుచినాము. అందువలన గత సంవత్సరము ప్రకారము కాపుకొలిలోనే మొత్తముమీద రు 120-140 వర కు లాభంజచ్చినది. పంటచేయ కాపాడబడినది.

(డి) మర్రికొ దామల పుల్లరికెల్లము ఒక ఆవుల విష యములో ఆవు 1-కి రు 0-2-0 లు తగ్గించినా మేకాని తక్కి నరేల్లు గతసంవత్సరములనె వుంచినాము. బరెలకు కూలీలకు తోసివేసినవివేసిన మిగతవాటికి బరె 1-కి 0-6-0 లు తక్కును పెట్టవలసినవిచ్చి పెట్టి నాము. యందువిషయముయిన జమాఖర్చు బాదితాను ఇందుతో జతపరచినాము.

పుల్లరికెల్లు	ఫ:లీ	ఫసలి
	1885	1886
ఆవు 1-కి	1-0-0	0-14-0
దూడ 1-కి	0-4-0	0-4-0
యెద్దు 1-కి	1-0-0	1-0-0
బరె 1-కి	25	0-6-0
గర్రె 1-కి	0-2-0	0-2-0
* మేక 1-కి	0-2-0	0-2-0

* మేకలదాని రంగయ్యగారికిను ఆరెహాలెంద్రుగారి మేస్తున్నది.

(ఇ) రిజర్వులోవుండే ఒక్కటివాలకు:లను పశువులనీళ్ల కొరకు రిపేరుచేయవలసి శ్రీసర్పాధికారికి అప్పించివుచ్చి కొంతవరకు రిపేరుచేయించినాము.

4. (ఎ) రొక్కలవలకు నడ్డెలు, మెహమానులన్నా, (బి) ధాన్యపుతప్పలకు వాగున్నా, (సి) యితరసామాన్య విస్తువులకు ధరలున్నా తగ్గించుట:—మహావీరతరపును చి:అంగడి ఒట్టి దానివ్యాసా యెంతవరకు నీలువుండునో అంతవరకు నీలుని యనవత్తున్నా తగ్గించినాము. సరేమోస్తరు ప్రతివారము ఒస్తు వులను చవుకగా అమ్ముచువచ్చినాము. 1926 సంవత్సరము నవంబరు మొదలు: 1927 సంవత్సరం జనవరివరకు ధాన్యమును కరవుగా వుండి ప్రజలు కష్టపడుచున్నప్పుడు గ్రామంలో ధాన్యము యితరనోట్లనుపోకుండ సాధ్యముయినంతవరకు అసి యితరనోట్లనుంచి ధాన్యమును తెప్పించి లాభములేకుండా అమ్ముతువచ్చినాము. యీయేర్పాటులన యితరసామాన్యకాన్డ కూడా నన్దువులపైగైరాలకు, ధరలుతగ్గించి కొంచెమించుమించు పంచాయతీ అంగడిధరలకే యివ్వబలపెట్టినది. అందువలన గ్రామములకు మొత్తముమీద సాలుకు ముహూ రు 1000వెయ్యి రూపాయలు లాభము వచ్చియుండును.

5. చేతిపనులన గైరా:—అన్ని పనులున్నా ఆయాకల ములవారు చేయుచున్నారు. గతసంవత్సరములో ప్రతి బాగా

పండనందున మొత్తం 14వ రాయములో యే 10 వ వంతో కొంచెము నూలును విడుదలవుచినాని మిగతవిఅన్ని ఖాళీగా వుండవలసివచ్చి నది. అందరు నీ మను:లు తోనే కాలక్షేపము చేయవలసి వచ్చినది.

5. యీగ్రామముగోవున్న 14 మగ్గులకుపనిపూర్తిగా లేకపోయినను నీమను:లను నేయుటవలన ముహూరగా పని వున్నది ప్రతిగ్రామవారిన కావలసినవానిని తెప్పించి కావ లసిన వారికి యిచ్చి నూలుచేయుచును డబ్బులేనందున పూకు కున్నాము. యీపనిచేసిన కొంచెమవచ్చు నూలుపడుకుటవలన రైతులకుబుంబులకు సంభవించును. గనుక బీదలకు యీపనిని పెట్టువిషయములో అందరికలసి యేమిచేయవలెనో యొందివ కోరుచున్నాము.

6. గ్రామ అగోగ్యము:—యిచ్చుటికి పంచాయతీ పెట్టు కున్నది ముదలు భగవద్రామ:వలన యేతంటువ్యాధిని పశువులకుగాని మనుష్యులకుగాని వాడేదు. కొందరు రైతులు వారియిండ్లపమీదములోవున్న ముకిగంటలను పూడ్చి వాగు చేయించుకో: నున్నాము. అట్లుచేసినయెడల వ్యాధులు తప్పక విచ్చునని మోపుటచేయుచున్నాము.

7. వాగు:—వాగు: గాని చేయుట:—గతసంవత్సర ములో యేర్పా:చేసిన వాగు: చివ్విధిలో వుండును ఆవులు పాయ్మెనా తగ్గించవారిలో నవగిరి గానువచ్చవున్న వాగడెము దుకు తీయించి దానిని వాడకేసినాము. మనపూర్వులువుంచిన ముంబిసికొ:నికి ముంబాదులదొంగలను తెచ్చుకొనుటకు యా వన్యంకి సాధ్యముయినంతవరకు మోదించుకోరుచున్నాము.

8. విద్యుత్సాధ్యతగము:—(ఎ) నిమ్మజాతులు మొదలు (వ్రాహ్మణులపర్యంతము ప్రతివాడికిన్ని, ప్రతివిషయమునందును సమానముయిన హక్కువున్నట్లు తెలియపరచుచున్నాము. అందుకు నిదర్శనముగా వ్రాహ్మణసంపర్కముకు బదులు వీడులుగా వుండే బాలనాదిగంజా: పిల్లలకున్నా, వృద్ధులకున్నా, గ్రామ పనివాండ్రకున్నా గూతనే గతం: ముగాడికోజన భోజనము పెట్టబడెడు. సమానముగా అన్నిజాతులవారికి ప్రైప్రసాదమును ఇనియోగించబడెను. (బి) వీరికిగింజలకు యిప్పించి నాడు మొదలు తీసుకోవడముకాకుండా ప్రైప్రసాదము:ల కింద యెరువునుతీసు కొనెడునాడుకను చూపినాము. (సి) కూలీయనన్యండికిన్ని స్వగ్రామములో పనులు వున్నప్పుడు యితరగ్రామములకు వాటగావుండునట్లున్నా రెండుకు నాడు వీరిపశువులకు పుల్లరి వల్లరాలు లేనందాడిన్న యేర్పాటుచేసినాము. (డి) గత సంవత్సరములో మోచ్చుచేసినకూలీ ఆ మోస్తరుగానే వుంది నాము.

9. గ్రామములో ఆంకమ్మ:డెజాట్ ఆని తేవహింస చేయడమున్నా వృధాగా రు 40, 500 వందలు రూపాయలను ఖర్చుపెట్టెడమున్నా ఆపి, శ్రీరామస్వామిలవారికి యుగాడి రోజున పుత్తరమున్నా వీరబిడ్డలకున్నా ముసలివారికిన్ని

అన్నయ్య పెట్టెదమున్ను బియ్యముగాక రు 14-10-8ల ఖర్చులో జరిగించినాము.

10. యితరులను వున్న యిండ్లలో దొంగతనములు, యీ గ్రామంపాలంలోనే దొంగతనములు, గొర్రెల దొంగతనములు, కంతులు, ఆముదపుకాయ వగైరా దొంగతనములు సాధ్యమయినవరకు ఆపినాము. యింకను వున్న యేమాత్రము దొంగతనమును అందరూనూ ఆపువలయునుచేయకొరతము.

11. గ్రామములో సాధ్యమయినవరకు సివిల్, క్రిమి నల్ కేసులులేకుండా గత ఫస్ట్ లో చేసినాముగాని యీ ఘన లీలో యీ రిపోర్టు 15 ఫిబ్రవరీలో (వాసిన కారణములనుబట్టి) సహకార్య వారివారి యిష్టప్రకారం పూర్వముమోస్తగుగా బాకీలనురాబట్టుకొనుటకు వీలులేదని గ్రహించుటకు పంచాయతీ వారియందువున్న విశ్వాసమును పొగొట్టి తనకునతన తెలియజేసి భయమును కలిగించుటకుగాను వీరు బాకీవార్డు మీద నిష్కారణముగా దావాలుచేసి, యితరబాకీవార్డు మీద అట్టకేదావాలుచేసి నష్టముల పాలుచేతుమని తెలియించుచున్నారు. సహకార్య సొమ్మును ఎగతేయము, కొంచెము వీలుఅయినపుడు యిస్తాము అనిచెప్పుకొను సాధులయినరయతులకు కావలసిన ఆనర్థములను కలిగించుచున్నారు. యిందుకు నూరు శ్రీ భగవత్సహాయమున్ను సర్కారువారు, కోఆపరేటివ్ సొసైటీలవారి సహాయమున్ను వారికితోడ్పడలెననేకాని పంచాయతీవారు యేమిన్ని, చేయలేకుగనుక వయసం తెలుపుకొనుచున్నాము.

12. విడిపాలంలోని కట్టె, కంప విషయం:— విడి పాలంలోని కట్టెలను, కంపను యితర గ్రామములు తీసుకొని పోయెడువాడుకను బొత్తుగాచూర్చినాము. గ్రామంలోకాలసిన రైతులు కాబట్టినవట్టుకు వక ప్రదేశంలో కొట్టుకొననట్లున్నా యింకొక ప్రదేశంలోని చెట్లను పెంచుకొననట్లున్నా యేర్పాటు చేసినాము.

13. అనాధీనం భూములలోని తెల్లతున్ను వగైరా చెట్లను మేకలకొరకు కలలు నరకమందా యేర్పాటుచేసినాము.

14. పైనవుదహరించిన యేర్పాటులవలన (1) యీ గ్రామంమీద అతిలాభమును దినుచు వారివారియిష్టప్రకారం వ్యాపారముచేయుచూవచ్చిన సహకార్యకర్తలు, (2) వీరులకు గింజులను యిప్పించినాను యెడల తీసుకొడమేకమందా మేహ మునులక్రింద యెడలవులను తీసుకొనవారికిన్ని, (3) గ్రామరైతు లలో పొరబాటున భిన్నాభిప్రాయముగలిగినపుడు స్వాధీను ఎవరియందువుంటే వారికి సహాయముచేసి తగవులను చూస్తుటకు ఇరులు ఇంక కొంచెముతగవులను బలపరచి తాము అట్టియి ఆకాశములవాసి అందువలన వచ్చేయి విరుమానములకల జీవించు వారికిన్ని (4) దొంగతనములుచేసి జీవించువారికిన్ని, చేయించి లాభములను పొందువారికిన్ని, (5) దొంగసారాయినికాచిజీవించు వారికిన్ని, పదరు సారాయిని త్రొగువారికిన్ని (6) బట్టి గా వ్యవహారములుచేసి చూయుచుకునేవారికిన్ని, దొంగతనము గా తమపశువులను యితరులపంట్లలో మేపుకొనువారికిన్ని యింతయే! స్వలాభముకొనకు యితరులకు ఆక్రమములుచేయు, చేయించు ప్రతివారికిన్ని కష్టనష్టములు సంభవించినవి.

15. వీరికి ఎంతవలయును కష్టములు సంభవించినవో గ్రామం లోయితరులకు అంతలాభము కల్గిండు. మొ తమమీద యిందుతో జత పరచిన తీర్పుదాఖలా యీ గ్రామం 1072 జనములలో మొదట 100 కి యిద్దరికి ప్రతికూలము నన్ను 90 మందికి అకూలమున్ను తలుచించినది. అయితే యీ 2000 తోటిగ్రామమున్ను వ్యవ హారములు బాగాతెలిసినవారన్ను, కొందరు వాహుకర్తలన్ను, కొందరు మాటనాగినవారన్ను, కొందరు వాసిని ఆనుసరించు కొని వుండువారుగా వున్నారు. ఇట్టివరికియింక కొందరు సహకార్య పంచాయతీవార్డు యొకవర్సయి కరివలనెని ప్రయత్నించితే మరుకరేరు. తర్వాత ప్రెసిడెంటుగావుండే సమితి శేషయ్యగారిని సంపించునెని కుట్రచేసే అదిబహిరంగ మయి యర్జును నిఘోషించె. యిటునంటి వసుంధరాలో పూర్వము పంచాయతీదాదా వున్న వక చెప్పనరిసి యిష్ట ప్రకారము వక ఆక్రమవిషయములో పంచాయతీవారు, నడుచు కొనని కారణమునుబట్టి ఆచెప్పనరిసికి ఆతికోపవచ్చి పంచాయతీని రూపుమాపుటకు ప్రయత్నించెనవారు. యీసందర్భములో పె 2000 వారిపక్షము చేరుకొని గ్రామరాజకొట్టులో తాను మునుపు పంచాయతీ వారుగా వున్న మాత్రము న భాగం వున్నదనినీ, అది తానువున్నప్పుడు వున్నపంచాయతీవార్డు సొంతమనినీ, దానిలోని భాస్కరవగై రాలను తక్షణంఅమ్మి తనభాగంలాభం తనకు యివ్వమని తీకగర చేసినాడు. యితర పంచాయతీవార్డు ఆ ఆంగడిలో పంచాయతీ వార్డుకు హక్కులేదనినీ, గ్రామముల అందరికినీ, తమకన్న వహనహక్కునినీ, యీ ఆంగడి బూడిదాభిమును గ్రామముల అందరికినీ వుపయోగించే వరికి నియోగించు అభిప్రాయముతో చెట్టుబడినదనినీ, యిప్పుడు గ్రామమును అమిక్రయితులు కష్టపడుతారని చెప్పినారు. ఇంతట బట్టిగా గ్రామరాని ఆంగడికి సహకార్య వగైరా సహకార్యముతో మరెవరికతామున తే 18-5-27 తే తదయ

నేస్టీ రేజర్లన్నిటిలోను, పదునుపెట్టుటకు మెసీను తోకూడ అందులో అమర్చబడినది,
“వేలెట్ ఆటో స్ట్రాప్ సేఫ్టీ రేజర్.”

“VALET”
 Auto Strap
 Safety Razor

(1)

వర్తకులందరి యొద్దను దొరుకును.

నెం. 99 సెట్, రేజర్, బ్లేడు, స్ట్రాప్.
 మొదలగు ముఖ్యమైన పరికరము లన్నిటిని గల్గియుండును.

రు. 2-12-0

4093

మున చేసినాడు. తరువాత పంచాయతీవారు సదరుకొట్టును శ్రీ గ్రామమునపరిగారి స్వాధీనము చేసి శ్రీ కందుకూరు జై పూట్టి మేజిస్ట్రేటువారికి అర్పిపెట్టుకున్నారు. కందుకూరికి పంచాయతీవారు వెల్లినపుడు శ్రీ సుండిబోయినప్పైర్ల వారిని పిలుచుకొనివచ్చి గ్రామములకు తెలియించి తనకు హక్కు వున్నదని వ్రాయించుకొన్న కాగితముమీద నిమిషము చేవ్రాలు చేయించుకొన్నారు. అంతట శ్రీ సబ్బోయినప్పైర్లగారు గ్రామ మేజిస్ట్రేటుగారికి శ్రీ డిప్యూటీ కలెక్టరువారి ఉత్తర్వుప్రకారం పంచాయతీ ఆంగడినిగురించి అల్లర్లు జరిగినయెడల రిపోర్టు పంపమని వ్రాసినారు. యింతలో గ్రామములు తమరాకీ ఆంగ డికి పంచాయతీవార్డులో పూర్వము ఒకరుగావుండినవారు త త్తరువేయుటకు హక్కు లేదనే మొదలయిన పంగతులతో అర్పి యిచ్చివారు. అంతట గ్రామములతో రాజీమాటలు మాట్లాడు తూ జంగంరెడ్డిపాతం కాపురములు వుండెట్టి ముఖియ్య యిర గని నరసింహయ్య అను చెప్పననుమ్యలను పిలుపించుకొని గ్రామములు అతనిధాటికి ఒక్కతే తమభాగమును వజరుకొని పదరు ఆంగడిలోనిభాగమును పంచాయతీవార్డు నే పంచుకొనుని చెప్పివారు. పదరు చెప్పననుమ్యలు యీ మరీషియొక్క దొర్ల న్యయవలన పంచాయతీకి పూర్వము యీ గ్రామములో జరుగు చున్నట్లు యికమీదనున్న ఆక్రమములు బాని ఆవుతనని తమకు గాధాయముగా యిష్టముచేకపాంయినను అతనిభాగం లాభం తెక్కినేసి పంచయిచ్చివారు. యీ విషయములో దొర్లన్యమే గెలిచినందువలన నోటికిఅడములేకుండా తానున్ను తనసహాయు లున్ను పోనిచ్చుచున్నారు. గత మూడుసంతర్సములలో చేసిన పనులు యీ మొదలగా పరిగించినవి. ఎవరికైనను స్వలా భాభిలాష యెంత దుష్కార్యములనైనను చేయించును గదా! యిందుకు మా అనుభవమే దృష్టాంతము. ఆయనను పంచాయ తీని తీకగర రాహిత్యమునకు యేర్పాటుచేసికొని పదరు పంచాయతీవార్డు కొట్టుకుపోవుల గౌరవలోపమని యెంచి యితరుల దొర్లన్యములకు తత్కాలములో వొప్పుకొని దైవానుగ్రహము వలనను గ్రామములలో మెజారట్టి బొదార్యగుణమువలనను పంచాయతీవార్డు పట్టుదల వోపికవలనను పదరుఆంగడి పంచాయతీ దొర్లన్యంతమనినను మామూలుపదతులకు లోపములేకుండా సాధ్యమైనంతవరకు జరుపుచున్నాము.

(16) యీరిపోర్టులో నమూదుచేయబడిన మంచివిషయ ములను సెరవేర్చుటయందు దాదాపు అందరు గ్రామములన్ను సర్వవిధములను పంచాయతీవారియందు విశ్వాసం వుంచి వారి లో యేకిభవించి, తోడుపడనందులకు సదరు యావన్యండికి పంచాయతీవారు కృతజ్ఞులయివున్నారు. యికను జరుగుపంపత్స రములలో చేయబోవువాటియందు అతిబాగ్రతగా అందరము వుంటేనే కాని మనగ్రామము బాగుపడదు. కలహములు సర్వ నాశనకరములు. గనుక గ్రామముయావత్తున్న యెట్లు బాగు పడునో అదిభయం యావన్యంబ అనలంబించి అందుకు తగు

సహాయమును ఒకేపూనికతో చేయుదురని నమ్మి విజ్ఞాపన చేయుచున్నాము.

పి. శేషయ్య అధ్యక్షుడు
 మార్కెట్ నాగయ్య సెక్రటరీ
 పల్లపాళు కొండయ్య నివాసి
 యీనివాసి పూలూరు చెంచయ్య
 యాచారపు పాపనువ్రాలు
 యీనివాసి పల్లాల కాటంరెడ్డి
 పంచాయతీవార్డు.

ప్రకటన

“అమూల్యమైన తరుణము.” “మెచ్చదగిన విషయము.”

కుంభకోణం శ్రీకన్యకాపరమేశ్వరి

దేవస్థాన జ్యోతిర్ధారణ లాటరీ

మద్రాసు గవర్నమెంటువారి యొరకతో ఏర్పాటు చేయబడిన సహజబడుచున్నది

ఒక్కొక్క టికెట్టుపైల ఒకరూపాయ మూత్రమే

లాటరీ తారీఖు, 1928 ఏప్రిల్ 5 వ తేది

ఒకలక్ష యాభై వేల ఒక్కొక్క రూపాయ టికెట్టులు, రు 88,000 లు రిజిర్ బహుమతులుగా ఇవ్వబడును. బహుమ తుల వివరము.

వైశ్య కులములోని ప్రహారు, వృద్ధులు యౌవనులు, ధనికులు బీదలు, స్త్రీలు పురుషులు, కుంభకోణములో జీర్ణించి యున్న శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరి దేవస్థానమును పునరుద్ధారణ చేయుటకు సహాయకు చేయుట తమకు విధాయకమని తలచి, తమకే క్రికి తగిన విధమున సహాయపడి, అప్పువారి కరుణకు పాత్రులగుదురని మేము మరిమరి విని వింటున్నాము.

తమకు యుక్తమని తోచినన్ని క్రికలిగిన టికెట్టుల కొని, యీ కుంభకోణమును కొనసాగించుకొని సదరులను కొరచున్నాము.

నమ్మకమైన ఏజెంట్లు కావలెను. మాలో ముఖ్యులవలన సిఫార్సు చేయబడినవారు ఏజెంట్లుగ నియమింపబడుదురు. టిక్కి ఏజెంట్లుకు నూటికి 8 వంతున, అనగా ఒక్కొక్క టికెట్టు పుస్తకమునకు రు 2-0-0 నొప్పన కమిషను ఇవ్వబడును.

ఇంకా విశేషమును తెలియగోరువారు కుంభకోణం, పెద్దపీఠి, రంగవిలాసములోనుండు కార్యదర్శి, రాజశ్రీ వి. వి. వెంకటేశంపెట్టిగారికి రిప్లయిక్తాల్లో వ్రాయవచ్చును.

లిగెట్ అడ్వైజరు—రాజశ్రీ టి. ఆదినారాయణ

4518 సెటిగారు

ఎం. ఎల్. సి. బార్నిస్టరు, నేలము.

చిత్తూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాలమానము

మార్చి 2:— దినదినమునకు ఎంతలు తీవ్రముగ విస్తరింపబడి గాయమునున్నవి. మిదుమిక్కిలి రాత్రులందు చలి ఎక్కువై ప్రాణహానికలుగుచున్నది. మండలమున దేదోకొన్ని చోట్ల తప్ప తక్కిన స్థలములందు బావులలో వ్యవసాయమునకు చాలినంత నీరు దొరకకున్నది. ఇకకొలది రోజులలో పానీయజలము నకుగూడ తరచు నూచన లగుపడుచున్నది.

మండలముందు సరాసరి ఆన్ని ప్రాంతములందును పైరులు పరిగపండిలేదు. నూటికితొంబది తొమ్మిదిమంది వ్యవసాయముచే జీవించుజనులు గల ఈమండలమున పైరులు పాతికపాలు గూడ పండికుండపోవుటకు కారణము “జలాధార” రహితమని చెప్పుకొనవచ్చును. కాననభివృద్ధి లీవయమున గమనించి లీదల నుడగపరచుబ్రతున్నచేదరు గాతయని విన్నవించుచున్నాము.

“జస్తిను” జన్మదినోత్సవము

గత బుధవారమునాడు స్థానిక బ్రాహ్మణేతర యువజన సంఘమువారు శ్రీయుతులం పి. మనుస్వామిచెట్టిగారి యాజమాన్యమున “జస్తిను” జన్మదినమహోత్సవము గావించిరి. శ్రీయుతులం రామకృష్ణరాజగారు జకార్దనం నాయుడుగారు ముగ్గురు ప్రముఖులు పాల్గొనిరి.

చిత్తూరు పల్లి వార్తలు

ప్రమాదము

తే 28-2-28 ది ఉదయం నుమారు 7 గంటలకు చిత్తూరు పల్లి లోలుగేలువద్ద ఒక ప్రమాదము జరిగెను. ఒక బ్రాహ్మణులకుంటుంబును పెండ్లి కార్యమున విత్తము పోవుచుండగా గేలు వద్దబండినిలిపి బండివాడు చీటిని విత్తమువైపును బండబోవున్న యజమానుడుకూడా వెళ్లెను. యంతలోబండిలో ను చిరి పంక త్వరములు బాలుడు మొత్తములపైకిపచ్చి కూర్చోని యెడ్డు మీదను చేయిచేసెను. పాపము యెడ్డులెవరి ఆకుగవాడు క్రింద పడెను. కుర్రవానినడుముపైనుంచి బండిపారిపోయెను. తల్లితండ్రులు యెడ్డుమీదుండిగా యంతలో ఒక మోటారుబస్సు వచ్చెను. లోలుగేలువారి సహాయమునలను వెంటనే ఆకురవాడిని ఆసుపత్రికి గొంపోవబడెను. లోడును లేకపోయెను. ఆ నుకత్రినదనేవరిపోయెను. తల్లితండ్రులకోకముచెప్పమేరలేదు. (ఒక విలేఖకుడు.)

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

2113

ఈ గ్రంథములో జర్మనీగారడి, ప్రలాభము, అంగ్ల ఇంద్రజాలము, మంత్రము, ధూత్యము, యంత్రములు, చీట్లు, పేక తమాషాలు, విశేషవిద్యలు మునుష్యుని మాయముచేయుట, మామడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవములో సమాధియగుట, శరీరము లేని కలచేత మాట్లాడుచుట, జీవితంలో మనుష్యుని నిలుపుట మొదలగు విచిత్రము లన్నివి. దీనిచే మోహింపబడకుండుట. నల రూ. 4 Mesmerised Talisman సంజీవినీధరించిన విశ్వరూపు ఆరోగ్యము, బలము, ధనలాభము, తెలివి, అద్భుతము నిచ్చునని చెబుతారు. వ్యాపారమున లాభమువచ్చును. అనేక మంది మెస్మర్ పొందినది. 688 1-కి రూ. 1-కి, 12-కి రూ. 3 పి. ఆర్. జకార్దనం నాయుడు, ఓంగోలం. (గుంటూరుజిల్లా)



దివ్యమైన నూనెసంకలము. పరిశుద్ధమైనవస్తువులు, శ్రేష్ఠమైన ఖండనతైలము మొదలగువాటినుండి చేయబడినది. Made by GOODWIN'S, Manchester

Agents: P. HOLT & Co. Ltd., P. O. BOX 237 343 5 MADRAS



4802

బిడ్డల జన్మహక్కుని, మీకు మీ తల్లులకు, ప్రతిఒక్కరికీ తెలియును. మీ అంగడివానియొద్ద నీసా 1 కి రూ 1/- వెలకు దొరకును లేక LEVISCO INDIA Co., Green Villa-Grant Road, BOMBAY.

మాన సోల్లా సి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు) వెలనులభము! (పాముఖ్యులు ప్రత్యేకము) సుమధికము! శరీరములో ఉష్ణోగ్రతముచే కలిగిడి పైతృకాకల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. జీర్ణము, అరుచి, ఆపులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలత్వము, పిక్కలు, కార్యములు, శిరస్సు, ప్రేక్ష, అనులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నోవ్యలను బోగొట్టి దేహమును మృదు ఆరోగ్యమునకు చేచ్చును. ఈమాత్రలు మేహవాతనోవ్యలను వెంటనేమార్చును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడినవాచిన నీజము తెలియగలదు. ఓరునామా:— (1078) ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిడుమోలు, ఎలక్కుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

ఆరోగ్యవంతుడవు

ధనవంతుడవు కాగోరెదవా?

అలాగయిన **కామేశ్వరమును**

చదువుము

ఉచితముగా పాఠ్యము లేకనే ప్రపంచబడును.

అంతక నిగ్రహ ఫార్మసీ

26, బ్రాడ్వే మదరాసు.

ఎప్పుడును మేలైన సరకునేకొనుడు 5564 కడచిన 10 సం॥ గములనుండి ప్రజల మెప్పునుబడసిన ఇంనులో తెలుపబడినట్టి దారపుసంయలను, నలును కొనును. మిక్కిలి నాశ్యమైన, గట్టిదారములలో అల్లబడినవి. వర్తకులకు ప్రత్యేకధరలు గలవు. వివిధములకు ఈ తగువవిలాసమునకు ఆంగ్ల భాషలో బ్రాయ్లెనెను. ఆర్. ఎస్. పార్సక్లర్, 87, లింగిశెట్టిపేటి, మదరాసు.

జాతకము

జాతకచక్రము నకలుగాని జనన కాల ఘడియలు లేక ఘంటలుగాని ఉత్తరము ప్రాయశాలముగాని మాకుపంపినచో జాతకునియొక్క రూపము, వ్యక్తిత్వము, ధనము, భూమి, విద్య, సంకాపము, శత్రుత్వము, ఆయుర్ధాంశము, ఉద్యోగము, జీవనము, మొదలుగాగల 28 విషయములను వాసి రూ. 2-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. క్యూరెన్సు రీడింగుతో ఒక సం॥ రుఫలం 1-4-0. ఆకర్ల వెంకటకృష్ణ, గోపాలపురం. కొత్తపేటపాస్టు, గోదావరిజిల్లా

చెన్నై బజారు ధరలు

1928 నం! మార్చి నెల 5-వ తేది సోమవారము

1. ధాన్యములు			
దియ్యముజస్తాలు			
కనుమ తెనాలిని	,,	క 42 కంబు దు	18 80 14 80
నల్లారిని	,,	డిల్	14 00 16 00
ధిల్లి	,,	డిల్	14 00 16 00
రాగులు	ర. 164	బస్తా 1-8	11 80 12 00
శవ్వలు	,,		20 00 22 00
2. ధాన్యముపప్పులు			
కందులు బస్తా 1-8 ర 205	,,		12 00 15 00
నెనగలు	,,	డిల్	12 80 18 80
నెనలు	,,	డిల్	15 00 16 00
వినుములు	,,	డిల్	15 00 18 00
ఉజులు	,,	ర 195	11 80 12 00
3. నూనెపప్పులు			
శవ్వలనూనె కా 1-8	,,		150 00 155 00
నెయ్యి దు 1-8	,,		14 00 21 00
వినుకా తేనెనెనగపప్పు కా 1-8	,,		50 00 52 00
చేరితో కొట్టిన	,,		48 00 46 00
కనునెనగనూనెనెనగ కా 1-8 ర 112-0	,,		108
అనుదను కా 1-8	,,		101 00 104 00
4. చిల్లరపప్పులు			
చాచకనూనె కా 1-8	,,		81 00 82 00
కూరకనూనె	,,		44 00 47 00
విరకకాచిలు(గుంటూరు) కా 1-8	,,		98 00 105 00
దనియాలు	,,	కా 1-8	98 00 105 00
గుంటూరుపాచకట్టు నీలిమందు నూనె 1-8	,,		40,45
కాళహస్తపాచకట్టు	,,		50,55
కెల్లను కా 1-8	,,		28 00 50 00
అన్నాచక్కర బస్తా 1-8	,,		28 10 28 50
శింకకండు కా 1-8	,,		28 00 60 00
5. ఇనుము			
కట్టరకం కా 1-8	,,		29 00 88 00
చదరం	,,		24 00 31 00
కత్తండు	,,		24 00 31 00
6. నూలు			
నం 20 చెన్ని సింహం యాడి	,,		7 60
నం 6 ,, కట్టారి	,,		4 120
నం 24 ,, లాకి	,,		6 20
నం 20 1/2 చెట్టిచీరలు	,,		6 120
నం 40 బామ్మర 10 సా	,,		10 20
నం 44 సాంబో	,,		5 20
నం 4 చెన్ని మసీద	,,		4 00
7. దూది			
కోంబాచెట్టు కాచక 1-8	,,		865 00
8. లోహములు			
నం 100 కుంబ 1-8	,,		60 12 0 61 00
బంగారు కుంబ 1-8	,,		21 00 21 00
నవరము 1-8	,,		18 80
బిర్రడి కా 1-8	,,		286 00 288 00
కా 1-8	,,		278 00 275 00
9. రంగులు			
అగిమేలు స్వీట్లరూండు అలిబరంకా సింహం			
20 డిగ్రీల కిసా 1-8 ర 60 00			
,,	సిరిక 1 రు		1 12 0
,,	14 రకులు		1 11 6
,,	28 రకులు		1 11 0
,,	56 రకులు		1 10 6
,,	1 అండు		1 10 0
,,	పొక్కుపొక్కు తేజ అనగా (బిల్లిరెడ్డు)		8 80
,,	కాగ్ 8 8		1 0 6
,,	శదక 4 8		1 2 0

